Ազգ
Azg armenian daily
5 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2002 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 223 (2668)

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում կնշանակվի ռուսաստանյան նոր համանախագահ

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հայտնի դարձավ «Նոյյան տապան»-ին, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ռուսաստանյան համանախագահ Նիկոլայ Գրիբկովը ՌԴ դեսպան է նշանակվել աֆրիկյան երկրներից մեկում: Հայաստանի ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունը չհաստատեց, բայց եւ չհերքեց այս տեղեկությունը: Չհաջողվեց պարզել նաեւ, թե Մինսկի խմբում ով կփոխարինի Նիկոլայ Գրիբկովին:

ԱՄՆ-ը միշտ էլ ընդունել է ԼՂՀ ներկայացուցիչներին

ԲԱՔՈՒ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: Բաքվում ԱՄՆ դեսպան Ռոս Վիլսոնը ադրբեջանական ANS հեռուստակայանին դեկտեմբերի 3-ին տված հարցազրույցում հասկացրել է, թե ԱՄՆ-ը ԼՂ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի այցի մեջ վատ բան չի տեսնում, եւ դա խոչընդոտ չէ ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ճանապարհին: «Մենք որպես Մինսկի խմբում համանախագահող երկիր, նրան միշտ էլ ընդունել ենք: Մինսկի խմբի ԱՄՆ համանախագահ Փերինան է ընդունել, նախկինում՝ Քավանոն եւ մյուսները: Այս նույն մակարդակով մենք միշտ էլ ընդունել ենք այսպես կոչված ԼՂՀ-ից եկած մարդկանց», ասել է դեսպանը:

ՎԱՂԸ ԱՌԱՋԱԴՐՄԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐՆ Է

Նախագահի ընտրությունների հերթական հիթ շքերթը

Ամենաստաժավոր թեկնածուն առաջադրվում է չորրորդ անգամ

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

2003 թ.-ի փետրվարին կայանալիք արդեն չորրորդ նախագահական ընտրությունների համար առաջադրվել է տասնչորս թեկնածու: Առայժմ: Քանզի ՀՀ նախագահի պաշտոնի հավակնորդները առաջադրվելու համար ժամանակ ունեն մինչեւ դեկտեմբերի 6-ը:

Տասնչորս հայտ ներկայացրածների թվում նորահայտ անունների կողքին կան նաեւ արդեն ստաժավոր թեկնածուներ: Սրանցից ամենափոքրիկ փորձն ունի «Ազգային միաբանություն» ղեկավարող Արտաշես Գեղամյանը: Սա պրն Գեղամյանի երկրորդ առաջադրումն է: Իսկ ազգափրկիչ նրա ծրագրերի ոգեշնչողը, հավանաբար, 1998 թ.-ի նախագահական ընտրություններում ստացած 0,45 տոկոս ձայներն էին:

Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցությունը ներկայացնող Արամ Սարգսյանի նախագահական ոդիսականը սկիզբ է առնում 1996 թ.-ից: Սակայն առաջադրվելուց անմիջապես հետո Ա. Սարգսյանը մի քանի այլ քաղաքական այրերի հետ հրաժարվեց ինքնուրույն ընտրապայքարից՝ հօգուտ միասնական թեկնածու

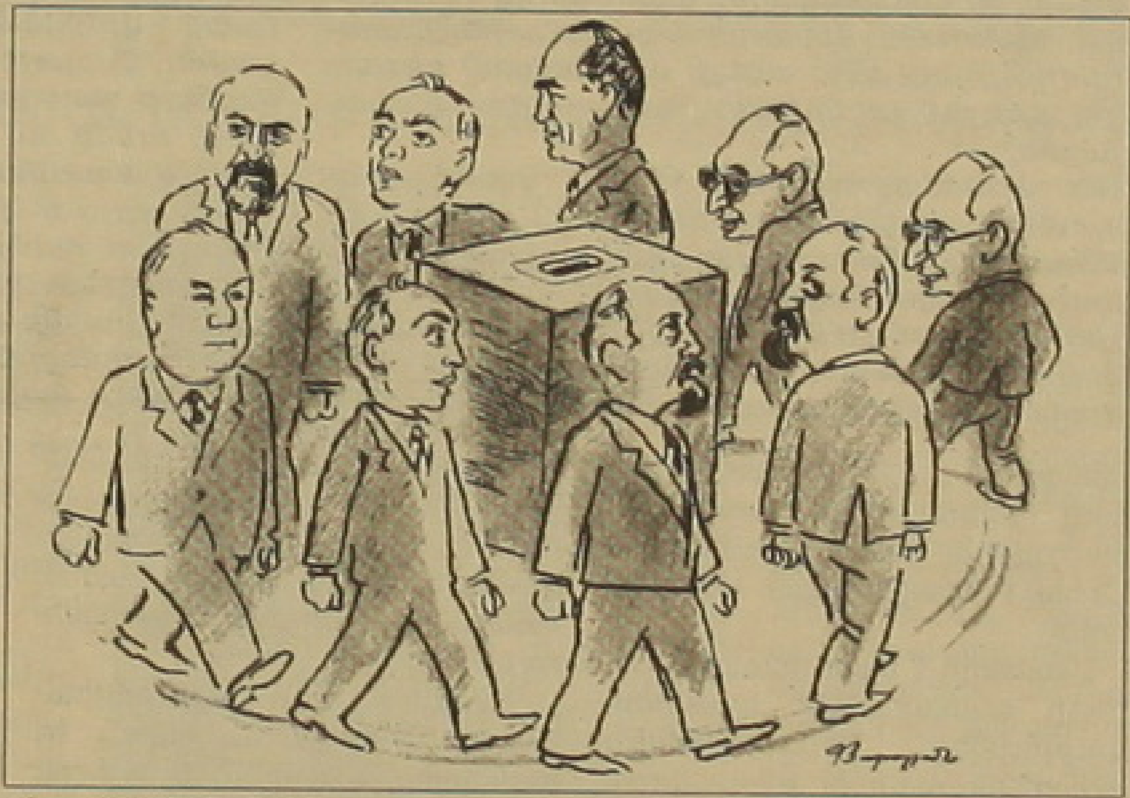

Վազգեն Մանուկյանի: Իսկ 1998-ի արտահերթ ընտրությունների առաջին փուլում Դեմկուսի առաջնորդն ստացել է ձայների 0,19 տոկոսը:

ԱԺՄ ղեկավար Վազգեն Մանուկյանի համար եւս սա երրորդ առաջադրումն է: 1996-ին պրն Մանուկյանն ստացավ մի շարք կուսակցությունների աջակցությունն ու հանդես եկավ ընդդիմության միասնական թեկնածուի կարգավիճակով: Ըստ պաշտոնական տվյալների, Վազգեն Մանուկյանին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի դեմ ընտրապայքարում բաժին ընկավ ձայների 41,29 տոկոսը, ԱԺՄ տվյալների համաձայն՝ ընտրողների ձայների շուրջ 70 տոկոսը:

1998-ին արդեն նախկին վարչապետի, պաշտպանության նախկին նախարարի հավաքած ձայների ցուցանիշներն անհամեմատ համեստ էին: Նախագահական ընտրությունների առաջին փուլում ԱԺՄ առաջնորդը ստացավ քվեների 12,22, ըստ ԱԺՄ տվյալների՝ 13,8 տոկոսը:

Ստաժավորների հիթ շքերթը գլխավորում է Պարույր Հայրիկյանը: Նախագահական ընտրություններին նրա մասնակցության թվագրությունը սկսվում է 1991-ից: Հայաստանի Հանրապետության առաջին նախագահական ընտրություններին ԱԻՄ առաջնորդի հանդեպ մեր ժողովրդի վստահությունն արտահայտվեց ընտրողների ձայների 8 տոկոսում:

1996-ին պրն Հայրիկյանն էլ գործեց հանուն միասնական թեկնածու Վ. Մանուկյանի: Իսկ 1998-ին Պարույր Հայրիկյանը ստացավ քվեների 5,41 տոկոսը:

Վերջապես նորից՝ երկրորդ անգամ է առաջադրվում երկրի գործող ղեկավարը, որ 1998-ի արտահերթ ընտրություններում նախագահ դարձավ ձայների 59,49 տոկոսի առավելությամբ:

ԱՄՆ

Թուրքիան մտադիր է ռազմակայաններ տրամադրել

Վերադառնալով Անկարա կատարած երկօրյա այցից, Մ. Նահանգների պաշտպանության փոխնախարար Փոլ Վոլֆովիցը երեկ հայտարարեց, որ Թուրքիան տրամադիր է իր ռազմակայանները, ինչպես նաեւ երկրում գտնվող ՆԱՏՕ-ի օդանավակայաններն ամերիկյան ուժերին տրամադրել հակաիրաքյան հնարավոր պատերազմի դեպքում: Մինչդեռ, մինչեւ վերջերս, գոնե առերեւույթ, Անկարան մերժում էր դրանց տրամադրումը: Ավելին՝ Թուրքիան կարող է մինչեւ 35 հազարանոց զորքով մասնակցել հակաիրաքյան արշավանքին, եթե ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը որոշի զինաթափել Իրաքին:

Մյուս կողմից, Իրաքի պաշտպանության նախարարության ներկայացուցիչը հայտարարեց, որ ՄԱԿ-ի տեսչական խումբը ցարդ կատարած ստուգումներից հետո ոչ մի անօրինական բան չի հայտնաբերել եւ իրաքյան իշխանություններն ամենայն պատրաստակամությամբ են վերաբերում տեսուչների առաքելությանը:

Համենայն դեպս, նախագահ Ջորջ Բուշը երեկ ՄԱԿ-ի տեսչական խմբին կոչ արեց առավել ագրեսիվ լինել ստուգումներում:

Պուտինը եւ Վաջփային ամրապնդում են գործընկերությունը

ԴԵԼԻ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուս-հնդկական բարձր մակարդակի բանակցությունների արդյունքում Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը եւ Հնդկաստանի վարչապետ Աթալ Բիհարի Վաջփային ստորագրել են երկու հայտարարագիր, հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը: Դրանք են Ռուսաստանի Դաշնության եւ Հնդկաստանի Հանրապետության միջեւ ստրատեգիական գործընկերության հետագա ամրապնդման մասին հայտարարագիրը եւ համատեղ հայտարարագիրը Հնդկաստանի Հանրապետության եւ Ռուսաստանի Դաշնության միջեւ տնտեսական եւ գիտատեխնիկական համագործակցության ամրապնդման եւ ընդլայնման մասին:

Մանկական պոռնոգրաֆիան ռուսական սայթերում

Աշխարհում անչափահասների պոռնոգրաֆիայի դեմ պայքարող միջազգային կազմակերպությունների եզրակացությամբ, Ռուսաստանն առաջին տեղն է գրավում ինտերնետային սայթերով նման պոռնոգրաֆիա տարածելու գործում: Շուրջ 3000 սայթեր ամեն օր տարածում են պոռնոգրաֆիկ նյութեր: Այդ հարցում նրանց «օգնում են» նման գործունեությամբ զբաղվող ցանցերն այն երկրներից, որտեղ արգելված է մանկական պոռնոգրաֆիայով զբաղվելը:

Ավստրալիայից մինչեւ Աֆրիկա՝ արեւի խավարում

Երեկ միլիոնավոր մարդիկ, Ավստրալիայից մինչեւ Աֆրիկա հնարավորություն ունեցան հետեւելու արեւի խավարմանը: Բազմաթիվ մայրաքաղաքներում հատուկ կազմակերպված դիտակետերից կարողացան հետեւել ամբողջական խավարման ընթացքին:

Հայաստանը գիտահետազոտական արբանյակ է արձակել

Սեւանա լճից ոչ հեռու գտնվող «Կայուշա» փոքրիկ տիեզերադիտակի մի խումբ գիտնական-ճարտարագետներ, գլխավոր կոնստրուկտոր Կարպանոյի գլխավորությամբ, 2002 թ. նոյեմբերի 24-ին տիեզերական տարածություն են արձակել 1275 կգ քաշով գիտահետազոտական արբանյակ: Արբանյակը հաշվարկային ուղեծիր է դուրս բերվել ֆիզիկական դաշտերի հետազոտման շնորհիվ գիտնականների խմբի ստացած արդյունքների գործնական կիրառմամբ, առանց տանող հրթիռի օգտագործման:

Երկրի մակերեւույթից արբանյակի միջին հեռավորությունը կազմում է մոտ 36 հազար կիլոմետր, իսկ ուղեծրային արագությունը վայրկյանում 3 կիլոմետր է: Դրա շնորհիվ երկրի շուրջն արբանյակի պտտման ժամանակամիջոցը կազմում է 86200 վրկ, այսինքն մոտավորապես համընկնում է սեփական առանցքի շուրջը երկրի պտտման ժամանակամիջոցին: Այդ պատճառով ներկա պահին արբանյակը հարաբերական անշարժ վիճակում է երկրի մակերեւույթի որոշակի տարածքի նկատմամբ. տվյալ դեպքում նա «անշարժ» կախված է Տիբեթի՝ հզոր, բայց ընդհանուր աչքից ոչնչացած նախավերջին քաղաքակրթության «օրրանի» վրա: Գիտնականների խումբը Տիբեթի ընտրությունը պատճառաբանում է այն խորին հարգանքով, որ մենք տիբեթցիների հանդեպ տածում ենք տիեզերագիտության եւ տիեզերածնության բնագավառում մեր գիտելիքների համար:

Տես ➧ էջ 2

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Պատասխանատու եւ կարեւոր ժամանակում ենք ապրում

ՀՌԱԿ երկու նոր շրջանակի ձեւավորում Երեւան քաղաքում

Շատ կարճ ժամանակ է մնացել մինչեւ նախագահական ընտրությունները: Այդ իսկ պատճառով քաղաքական ուժերը ճշտում են իրենց դիրքորոշումները: Եվ եթե որոշ կուսակցություններ միայն վերջերս գումարված իրենց համագումարներում որոշում են աջակցել ՀՀ նախագահի այս կամ այն թեկնածուին, ապա Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը դեռ 2001 թ. սեպտեմբերին որոշել էր 2003 թ. ՀՀ նախագահական ընտրություններում պաշտպանել երկրի գործող նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը: Այս հայտարարության համար կուսակցությունն իր հիմնավորումներն ունեցել է ինչպես մեկ տարի առաջ, այնպես էլ այժմ:

Թեքեյան մշակութային կենտրոնում երեկ կայացած ՀՌԱԿ Երեւան քաղաքի «Նոր Նորք» շրջանակի պատգամավորական առաջին ժողովի ժամանակ ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւս մեկ անգամ ճշտեց ՀՀ նախագահական ընտրություններում Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածության պաշտպանության պատճառները:

Տես ➧ էջ 2

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Պատասխանատու եւ կարեւոր ժամանակում ենք ապրում

Սկիզբը էջ 1

– Այսօր մենք ապրում ենք ծայրաստիճան պատասխանատու մի ժամանակահատվածում, որը պայմանավորված է Նախագահի թեկնածուների առաջադրմամբ,– ասաց ՀՌԱԿ ատենապետը։– Նախագահի թեկնածուներն այսօրվա դրությամբ

արդեն 14-ն են (մինչեւ երեկ, ժամը 13-ը դեռեւս սա էր հայտնի)։ Կարծիքներ են հնչում, որ թեկնածուների թիվը շատ է կամ քիչ։ Ի՞նչ է նշանակում՝ շատ, թե քիչ։ Այնքան է, որքան թույլ են տալիս առաջադրել ՀՀ սահմանադրությունը եւ օրենքները։ ՀՌԱԿ-ի համար այս պարագան բնավ կարեւոր չէ։ Կարեւորն այն է, թե ով է առաջադրվում։ Ի տարբերություն մյուս քաղաքական ուժերի, ՀՌԱԿ-ի կողմնորոշումը պարզ է եղել մեկ տարուց ավելի ժամանակ։

ՀՀ նախագահի թեկնածուների որոշ մասի նկատմամբ հարգանք տածելով, իսկ բոլորի նկատմամբ բնավ թշնամանք չունենալով, ՀՌԱԿ ատենապետը շեշտեց, որ վերջին ժամանակներս տեղի ունեցած առանձին հավաքների եւ կուսակցությունների համագումարների ժամանակ հնչած հիստերիկ ելույթներն ու հայտարարությունները թույլ են տալիս ասելու, թե ՀՌԱԿ-ը որքան ճիշտ էր՝ ի սկզբանե պաշտպանելով ՀՀ գործող Նախագահի թեկնածությունը։ Սա, իհարկե, նշանակում է նաեւ, թե Հայաստանի ռամկավարները որքան մեծ պատասխանատվություն ունեն եւ որքան անելիքներ նախընտրական շրջանում։

ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանն անչափ կարեւորեց Երեւանի ամենաբազմամարդ թաղերից մեկում՝ Նոր Նորքում ՀՌԱԿ շրջանակի ստեղծումը։ Նոր Նորքն այսօր համարվում է Հայաստանի մայրաքաղաքի կարեւորագույն թաղամասերից մեկը։ Այս տարածքում ապրում է ավելի քան 90 հազար ընտրող։

Նոր Նորքում, ինչպես նշեց ՀՌԱԿ ատենապետը, միշտ էլ գերակայող են եղել մշակութային եւ հոգեւոր կազմակերպությունները, հիմնարկները։ Եվ անչափ ուրախալի է, որ վերջին 10-12 տարվա մշակութային հիմնարկների համատարած փլուզումների եւ ավերակումների կողքին այստեղ պահպանվել, ավելին՝ ամրապնդվել են մշակութային հիմնարկները։ Նշենք թեկուզ երկու փաստ. երկրում եւ սփյուռքում մեծ ճանաչում ունի Նոր Նորքի տարածքում գործող Հայ առաքելական եկեղեցու եւ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության ամենախոշոր հայորդաց տունը։ Իսկ թատրոնի համար այս ամենադժվար ժամանակներում այստեղ գործում է թատրոնը (ղեկավար՝ Արտաշես Հովհաննիսյան)։ Զգալի աշխատանքներ են կատարվում համայնքի տարբեր ոլորտներում։ Սա թույլ է տվել ՀՌԱԿ-ին պաշտպանելու անկուսակցական Մկրտիչ Մինասյանի թեկնածությունը դեկտեմբերի 8-ին տեղի ունենալիք քաղաքապետի ընտրություններում։ (Ի դեպ, գործող քաղաքապետի թեկնածությունը պաշտպանելու են նաեւ այլ կուսակցություններ եւ հասարակական կազմակերպություններ)։ Նոր Նորքում գործող ՀՌԱԿ 5 ակումբների վարչությունների որոշումները՝ քաղաքապետի ընտրություններում Մկրտիչ Մինասյանի թեկնածությունը պաշտպանելու մասին, հավանության են արժանացել ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում։

– Մենք վստահություն ենք հայտնում,– ասաց ՀՌԱԿ ատենապետը,– որ մենք ոչ միայն բարոյական աջակցություն ենք ցուցաբերելու Մկրտիչ Մինասյանին, այլեւ գործնական, կազմակերպչական առումով, որը կոնկրետ դրսեւորումներ կունենա ընտրությունների ժամանակ։

ՀՌԱԿ Երեւան քաղաքի «Նոր Նորք» շրջանակի պատգամավորական առաջին ժողովն ընտրեց շրջանակի վարչություն (Սիդա Անդրեասյան, Մինաս Մինասյան, Սամվել Անդրեասյան, Արման Կարապետյան, Արմեն Հովհաննիսյան, Արմեն Մանվելյան, Արտակ Վարդանյան)։ «Նոր Նորք» շրջանակի ատենապետ ընտրվեց Արման Կարապետյանը, փոխատենապետ՝ Սիդա Անդրեասյանը, ատենադպիր՝ Արմեն Մանվելյանը։

Երեկ երեկոյան տեղի ունեցավ ՀՌԱԿ «Մալաթիա-Սեբաստիա» շրջանակի պատգամավորական առաջին ժողովը, որին եւս մասնակցում էին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամները՝ կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի գլխավորությամբ։ ՀՌԱԿ փոխատենապետ Հարություն Առաքելյանի նախագահությամբ անցած պատգամավորական ժողովի ժամանակ ելույթներ ունեցան Հայկ Սուսինյանը («Հայասա» ակումբ), Սվետլանա Ամիրյանը («Վահան Թեքեյան» ակումբ) եւ ուրիշներ, որոնք կարեւորեցին կուսակցության շարքերում հատկապես մտավորականների ներկայությունը։ Ելույթ ունեցավ ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, որը բարձր գնահատեց մայրաքաղաքի այս տարածքում գործող 9 ակումբների գործունեությունը եւ հույս հայտնեց, որ այս ակումբներին անդամագրված հարյուրավոր մարդիկ, ինչպես նաեւ նրանց համակիրները մոտալուտ նախագահական ընտրություններին կպաշտպանեն ՀՀ գործող Նախագահի թեկնածությունը։ «Դա այստեղ շատ ավելի հեշտությամբ կիրականանա, որովհետեւ մեր թաղամասի բնակիչներն իրատեսորեն են մոտենում կատարվող բարեփոխումներին», ասաց պատգամավորական ժողովի մասնակից, մանկավարժ Հասմիկ Ավետիսյանը։

Պատգամավորական ժողովն ընտրեց ՀՌԱԿ «Մալաթիա-Սեբաստիա» շրջանակի վարչության կազմ՝ Գեւորգ Ասատրյան, Լեւոն Սողոմոնյան, Մանվել Գալստյան, Գառնիկ Ալեքսանյան, Աննա Մինասյան, Մառա Համբարձումյան, Միքայել Ասլանյան, Արսեն Ավետիսյան, Հայկ Մխիթարյան։ ՀՌԱԿ շրջանակի ատենապետ ընտրվեց Գեւորգ Ասատրյանը, փոխատենապետ՝ Լեւոն Սողոմոնյանը, ատենադպիր՝ Աննա Մինասյանը։

Երեկ տեղի ունեցած պատգամավորական երկու ժողովները եւս մեկ անգամ հավաստեցին, որ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը քաղաքական զգալի ուժ է արդեն եւ կարող է ազդել քաղաքական իրադարձությունների վրա։

Ս. Մ.

Սոցիալական համարվող բյուջեի սոցիալական ճեղքերը

ԱԺ-ն քննարկում է 2003 թ.-ի բյուջեի նախագիծը

2003 թ.-ի պետական բյուջեի նախագիծն ԱԺ հանձնաժողովների քննարկելուց հետո այժմ դրված է խորհրդարանի լիագումար նիստի «սեղանին»։ Թերեւս առաջին անգամ ԱԺ կանոնակարգի փոփոխման հետեւանքով բյուջեն մեկ երկարատեւ քննարկում կանցնի, ինչը հնարավորություն կտա ավելի մանրամասն դիտարկել բյուջեն եւ կոնկրետ առաջարկներ ներկայացնել։

ԱԺ հանձնաժողովներն արդեն առաջարկություններ ներկայացրել են։ Օրերս վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը հայտարարել էր, թե հանձնաժողովներից ստացված առաջարկները չեն գերազանցում 15-20-ը։ Երեկ ԱԺ ամբիոնից սոցիալական, առողջապահական եւ բնապահպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Թադեւոսյանը հայտարարեց, թե իրենք բյուջեի նախագծի վերաբերյալ 16 առաջարկություն են ներկայացրել։ Բոլոր դեպքերում կառավարությունը սպասում է նաեւ պատգամավորների առաջարկություններին՝ վերջնական որոշումներ կայացնելու համար։ Սակայն հասկանալի է, որ հանձնաժողովների առաջարկներն ավելի առաջնայնություն ունեն, եւ դրանով էր պայմանավորված, որ այս առումով վերջիններս ավելի մեծ հետաքրքրություն էին առաջացնում։

Պարզելու համար, թե ԱԺ հանձնաժողովներն ինչ կոնկրետ առաջարկություններ են ներկայացրել առանց այն էլ սեղմ բյուջեի պայմաններում, դիմեցինք երկու առանցքային հանձնաժողովների նախագահներին։

Շավարշ Քոչարյան՝ գիտության, կրթության, մշակույթի հարցերով հանձնաժողովի նախագահ

– Չկա հատուկ ծրագիր երկրի տնտեսության զարգացման համար, այդ նպատակով՝ նաեւ առաջնահերթությունները։ Բոլոր դեպքերում դրա հիմքը պետք է լինի քիչ նյութատար, բարձր գիտատար մակարդակ ունեցող արտադրությունները, այսինքն՝ նոր տեխնոլոգիաները։ Որպեսզի դա հաջողվի, պետք է հատուկ ուշադրություն դարձվի գիտությանը եւ կրթությանը։ Սակայն առկա է մնացորդային վերաբերմունք։

Մտահոգիչ է նաեւ մշակույթի ոլորտը՝ գրադարաններ, հրատարակություններ, հուշարձանների պահպանություն եւ այլն։ Վերջինիս առումով հատկապես բյուջեով հատկացվում է 36 մլն դրամ։ Այսինքն՝ մեր ամբողջ մշակութային ժառանգությունը պահպանելու համար տրվում է այնքան գումար, որքան «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի պահպանմանը։

Լուրջ դժգոհություն ունենք հանրային հեռուստառադիոընկերության խորհրդի ֆինանսավորման առումով, որին այնքան գումար է տրվում, որքան ողջ գիտության ոլորտին։ Հանձնաժողովը կառավարությունից պահանջել է ներկայացնել բացատրություններ։ Նույնքան մտահոգիչ են մշակույթի ոլորտի հատկացումները՝ 727 մլն դրամ։ Ընդ որում միայն մեկ տողով է նշված՝ առանց հասցեականության։ Այսինքն՝ ինչ ուզեն այդ գումարները կարող են անել։ Մենք կոնկրետ նշել ենք այն աղբյուրները, որտեղից կարելի է գիտության ֆինանսավորումն ավելացնել 1,5 մլրդ դրամով՝ հանրային հեռուստառադիոընկերությունից։

Գագիկ Թադեւոսյան՝ սոցիալական, առողջապահական եւ բնապահպանության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ

– Մեր հիմնական առաջարկն էր, որ նպաստները թոշակների բարձրացման հետ կապված չնվազեն։ Եթե 3 մլրդի չափով բարձրաստիճան պաշտոնյաների աշխատավարձերի բարձրացում կա, թող դրանից գումարներ հատկացվեն։

Առողջապահության ոլորտի համար մեր բոլոր առաջարկներն ընդունվել են, եւ 4,5 մլրդ դրամի ավելացումն այս ոլորտում աննախադեպ աճ է։ Մենք խնդրել ենք, որ առանձնացվի ՁԻԱՀ-ի (ՁԻԱՎ) մասին տող, որը հիմքեր կստեղծի նախ համաճարակի դեմ պայքարի ազգային ծրագրի իրագործման համար, ինչպես եւ կընդգծի մեր երկրի պատասխանատվությունը դոնոր կազմակերպությունների մոտ։

Բայց մենք չափազանց անբավարար ենք համարում բնապահպանության ոլորտի նկատմամբ վերաբերմունքը։ Ըստ էության, անտառտնտեսության, այլ ռեսուրսների վերականգնման խնդիրը չի դրվում։ Անբավարար է նաեւ բյուջեում տարեկան ծրագրերի ներկայացումը։ Օրինակ, Սեւանի մասին ծրագիրը որպես օրենք պետք է ներկայացվեր բյուջեի հետ, որը չի կատարվել։ Ներկայացվեց, թե բնապահպանության ոլորտում պահպանման քաղաքականություն ենք վարում, որը չի արդարացվում։

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Հայաստանը գիտահետազոտական արբանյակ է արձակել

Սկիզբը էջ 1

Երկրից ստացվող հրահանգով արբանյակը կարող է ազատորեն փոփոխել իր ուղեծրի պարամետրերը, հեռանալ, մոտենալ Երկրին, կամ վայրէջք կատարել որոշակի վայրում. դա բազմակի օգտագործման սարք է։ Երկրի մակերեւույթից տվյալ հեռավորությունը միակն է, որի դեպքում արբանյակը կարող է «կախված» վիճակում լինել Երկրի մակերեւույթի որեւէ մասի նկատմամբ։ Համաշխարհային պրակտիկայում նմանակը չունեցող արբանյակի էլեկտրասնուցման համակարգի աղբյուրը կարող է համակարգի բնականոն աշխատանքն ապահովել 14-15 տարի անընդմեջ։

Արբանյակում կան Արեգակի եւ Լուսնի միջոցով արբանյակի կողմնորոշման համակարգ, դեցիմետրային դիապազոնում երկկողմ կապի երկու միջոց, Երկրի տվյալ շրջանի գրավիտացիոն եւ էլեկտրամագնիսական «ընչառությունը» բնութագրող պարամետրերի գրանցման ու հաղորդման համակարգեր, 10 րոպեն մեկ «Ես իմ անուշ Հայաստանի» երգը դեցիմետրային դիապազոնում հեռարձակող ձայնագրիչ։

Գաղտնիությունը պահպանելու նպատակով արբանյակն ունի ինքնաոչնչացման 4 համակարգ, որոնք ակնթարթորեն գործի են դրվում, եթե բնական կամ արհեստական օբյեկտները հայտնվում են 20-25 մետր հեռավորության վրա։

Արբանյակների եւ տիեզերանավերի արձակման հնարավորություն տվող նոր տեխնոլոգիան առավել արդյունավետ, էժան եւ էկոլոգիապես մաքուր կդարձնի տիեզերական հետազոտությունները։ Օրինակ, 1969 թ. հուլիսի 21-ին Լուսնի վրա Նիլ Ամստրոնգի վայրէջքն ամերիկացիների վրա նստեց 25 մլրդ դոլար։ Իսկ մեր գիտնականների տեխնոլոգիայով տվյալ ծրագրի կատարման համար կպահանջվեր ընդամենը 12,5 մլն, այսինքն 2000 անգամ պակաս, չհաշված մթնոլորտին ծանր հրթիռների պատճառած վնասի բացակայությունը։

«Կայունա» խումբը եւ դրա ղեկավարը գտնում են, որ պատմականորեն անարդարացի կլինի, եթե մոլորակի բոլոր մասերում իրենց հետքերը թողած հայերը դրանք չթողնեն նաեւ այլ մոլորակների վրա։ Խմբի գիտնականները համոզված են, որ իրենց աշխատանքը հնարավորություն կտա կարճ ժամանակամիջոցում Հայաստանը դարձնել հարուստ եւ ապահով երկիր։

Փոփոխությունների նախագիծը փետրվարից հետո

Ընտրական օրենսգրքում փոփոխությունների շուրջ համաձայնությունների չգալուց հետո «16»-ի միավորումն իր մշակած նախագիծը շրջանառության մեջ է դրել ԱԺ մեծ օրակարգ մտցնելու նպատակով։ Այս մասին հայտնեց նախագծի հեղինակ Շավարշ Քոչարյանը, նշելով, որ միաժամանակ դեռեւս չի բացառվում փոփոխությունների նախագիծն արտահերթ նստաշրջանի ներկայացնելու տարբերակը։ Վերջինս հնարավոր կլինի, եթե նախաձեռնողներին հաջողվի 44 ստորագրություն հավաքել։ Հակառակ պարագայում բնականոն քննարկումների դիմելու տարբերակով հարցը հնարավոր է մինչեւ փետրվար ընդհանրապես շրջանառությունից դուրս գա ԱԺ հերթական այս նստաշրջանի ավարտվելու պատճառով։ Իսկ այս դեպքում այդ փոփոխությունները նախագահական ընտրություններին չեն վերաբերելու։

Գ. Ս.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱւԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Բոջոլյանը ՄԻԹ-ին հետաքրքրող տեղեկություններ է հաղորդել

Բայց ոչ պետական կամ ռազմական գաղտնիքներ

Թուրքիայի օգտին լրտեսության մեջ մեղադրվող, թուրքագետ, ՀՀ առաջին եւ գործող նախագահների նախկին անձնական թարգմանիչ Մուրադ Բոջոլյանի պաշտպան Հովիկ Առսենյանը երեկվա դատական նիստում միանգամից երկու միջնորդություն ներկայացրեց. «2002 թ. հունվարի 25-ի դրությամբ վարույթն իրականացրած մարմինը որեւէ հիմք չի ունեցել քրեական գործ հարուցելու, քրեական հետապնդում իրականացնելու համար: Քրեական գործ է հարուցվել՝ ձեռքի տակ չունենալով դատավարական փաստաթուղթ: 1999 թ. մարտի 4-ից օպերատիվ հետախուզական միջոցներ իրականացրած մարմինը դատարանին բազմիցս միջնորդել է հեռախոսային զանգահարումների, ֆաքսիմիլ հաղորդակցությունների համար, սակայն թույլտվություն: Ոտնահարվել է ՀՀ քաղաքացի Մուրադ Բոջոլյանի սահմանադրական իրավունքը: Ղեկավարվելով քրեական դատավարության 102 հոդվածով, միջնորդում եմ՝ կարճել սույն քրեական գործը, դադարեցնել քրեական հետապնդումը եւ Բոջոլյանին ազատ արձակել»: Սա առաջին միջնորդությունն էր: Երկրորդը վերաբերում էր հետեւյալին՝ որքա՞ն են հավաստի պետական մեղադրողի տվյալները, որ Բոջոլյանի հետ շփված լրագրողները՝ Ներդուն Նաջիօղլուն («Հյուրիեթ»), Ջենք Բաղլամըշը («Միլիեթ»), Ռենգի Օզքանը («Անատոլու» գործակալություն), Մեհմեդ Ալի Բիրանդը (թուրքական հեռուստատեսություն) թուրքական հատուկ ծառայության՝ ՄԻԹ-ի գործակալներ են: «Որ նրանք ՄԻԹ-ի գործակալներ են, գլուխը քարը: Բայց նրանք ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներ են, եւ իմ պաշտպանյալը նրանց հետ շփվել է զուտ մասնագիտական շրջանակներում: Ո՞րն է հիմքը, թե իբր Բոջոլյանը կատարել է Օզքանի հանձնարարությունները», հայտարարեց Առսենյանը, նշելով, որ թուրք լրագրողների՝ ՄԻԹ-ի գործակալներ լինելու հանգամանքը, մի կողմ թողնելով դրա հավաստի լինելը, չի հաստատում Բոջոլյանի նկատմամբ առաջադրված մեղադրանքը:

Պաշտպան Առսենյանը դատարանին ներկայացրեց 2002 թ. օգոստոսի 23-ին Ռենգի Օզքանի ուղարկած գրությունը, որում «Անատոլու» գործակալության մոսկովյան թղթակիցը կամ ՄԻԹ-ի գործակալը պատմում էր իր եւ Բոջոլյանի ծանոթության մասին, որքան գումար է վճարել ամբաստանյալին եւ այլ տեղեկություններ, որոնք արդեն հայտնի են: Դատարանը կասկածեց այդ նամակի իրական լինելը: Հայտարարություն արեց Բոջոլյանը. «Իմ եւ Ռենգի Օզքանի հարաբերությունները եղել են լրագրողական շրջանակներում, բոլոր նյութերն ուղարկել եմ իմ նախաձեռնությամբ, որոնք քաղում էի հայկական ԶԼՄ-ներից, ուղարկել եմ արտգործնախարար Օսկանյանի ասուլիսները, տեղեկություններ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ Թուրքիա հնարավոր այցի մասին: Ներդուն Հաջիօղլուին ոչ 1993 թ., ոչ 1995-ին, ոչ էլ հետագա տարիներին երբեք չեմ ուղեկցել: Իմ տվյալներով՝ Հայաստան այցելության ընթացքում Հաջիօղլուին ուղեկցում էր «Հյուրիեթի» երեւանյան թղթակից Տիգրան Նազարյանը»:

Պետական մեղադրողներն արդեն երկրորդ անգամ նշեցին, որ խոսքը թուրք լրագրողներին պետական գաղտնիք հաղորդելու մասին չէ, «մենք չենք ասում, որ գաղտնիք է հաղորդվել»: Պարզապես, Մուրադ Բոջոլյանը ՄԻԹ-ին հետաքրքրող տեղեկություններ է հաղորդել ՀՀ-ի եւ ԼՂՀ-ի քաղաքական, տնտեսական, ռազմական իրավիճակի, ՀՀ-ում տեղակայված ռուսական զորքերի մասին եւ այլն: Նախորդ նիստի ընթացքում պետական մեղադրողները որպես իրեղեն ապացույցներ ներկայացրին նաեւ այն փաստը, որ Մուրադ Բոջոլյանը 2000 թ.-ից անմիջական կապի մեջ է եղել ՄԻԹ-ի Ստամբուլի բաժանմունքի աշխատակիցների հետ, Նյուրեթից ստացել (212) 327-01-15 հեռախոսահամարը:

Հիշեցնենք, որ Բոջոլյանին Նյուրեթի հետ ծանոթացրել էր ամբաստանյալի հորեղբոր տղան՝ պոլսեցի ոսկերիչ Մուրադ Իշլերը: Հենց Նյուրեթի միջնորդությամբ էր «Փեթակ» առեւտրի կենտրոնում շորեր վաճառող Բոջոլյանն ապրանքն ապառիկ է ձեռք բերում Ստամբուլում՝ ազգությամբ հարավսլավացի Օրհանի խանութից: Ամբաստանյալի՝ Թուրքիայի օգտին լրտեսելու իրեղեն ապացույցներ են համարվում նաեւ Բոջոլյանի բնակարանում խուզարկության ժամանակ գտնված կապույտ թուղթը, որը ստացել է ՄԻԹ-ից եւ որի վրա գրված են եղել ՄԻԹ-ին հետաքրքրող տեղեկությունների մասին առաջադրանքները, Բագրատաշենում ձերբակալության ժամանակ ամբաստանյալի մոտ հայտնաբերված ձայներիզը եւ սովորական թղթի վրա արված գրառումները, որոնք տարվում էին թուրքական հետախուզությանը:

Մուրադ Բոջոլյանը նախնական ցուցմունքում գրել է, որ իր համագործակցությունը ՄԻԹ-ի հետ սկսվել է ոչ թե 1993 թ.-ից, այլ 2000-ից: Հետագայում ամբաստանյալը հրաժարվել է նախնական ցուցմունքներից եւ տվել նոր՝ բոլորովին այլ ցուցմունքներ, ըստ որի ինքը թուրքերի հետ համագործակցել է լրագրության շրջանակներում:

Դատավարության ընթացքում տիրում է հետեւյալ տրամաբանությունը. պետական մեղադրողները նշում են, որ Մուրադ Բոջոլյանը թուրքական հետախուզությանը չի տվել պետական, ռազմական գաղտնիքներ, բայց կատարել է նրանց հետաքրքրող առաջադրանքները, ինչը լրտեսություն է: Ամբաստանյալը եւ իր պաշտպանն առաջ են տանում հետեւյալ թեզը. Բոջոլյանը չի իմացել, որ թուրք լրագրողները կարող էին լինել ՄԻԹ-ի գործակալներ, իսկ նրանց հաղորդած տեղեկությունները զուտ լրագրողական ոլորտին են վերաբերում եւ վերցված են բաց աղբյուրներից:

Դատավարությունը կշարունակվի դեկտեմբերի 10-ին:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Եվս մեկ ոստիկան-վկայի ցուցմունք

Առայժմ բավականին հստակ

«27»-ի ահաբեկչության կազմակերպվածության ենթադրությամբ երեկ դատավարության ժամանակ ցուցմունք տվեց տուժող Ֆրունզե Խառասյանը: Ըստ պրն Խառասյանի, եթե տեղի ունեցածը քաղաքական նպատակներ էր հետապնդում, իսկ տվյալ դեպքում այդպիսին էր, չէր կարող կազմակերպված բնույթ չունենալ:

Տվյալ դեպքում տուժողը նկատի ուներ կազմակերպվածություն ամբաստանյալների խմբից դուրս: Ֆրունզե Խառասյանի կարծիքով, տարօրինակ է, որ ահաբեկչության կազմակերպված լինելու որեւէ լուրջ ապացույցներ չկան: Չնայած սրան, տուժողը համոզմունք հայտնեց, որ 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին տեղի ունեցածը կազմակերպված էր, հեղաշրջման փորձ՝ ուղղված պետության քաղաքականության դեմ:

Ֆրունզե Խառասյանը նաեւ նշեց, որ ահաբեկիչները դեռեւս դահլիճում ինչ-ինչ սպասելիքներ ունեին, թե դրսից իրենց պետք է աջակցեն:

Հետո տուժողը դժգոհություն հայտնեց, որ դատավարությունն անընդհատ ձգձգվում է: Սրան ի պատասխան դատավոր Սամվել Ուզունյանը նշեց, որ դատավարության ձգձգման գլխավոր պատճառներից մեկն էլ այն է, որ հուլիս ամսից դատարանը փորձում է տուժողներին բերել դատարան, թեեւ դատարանն անճարակ չէ եւ կարող է կիրառել հարկադրման բոլոր միջոցները:

Այս ամենից հետո տուժողն իր ցուցմունքներին ավելացրեց, որ Կարեն Դեմիրճյանի վրա ստուգողական կրակոց է կատարել ենթադրաբար Նաիրի Հունանյանի եղբայրը, իսկ նախագահության կողմից Վազգեն Սարգսյանի վրա կրակոց չի տեսել:

Ըստ Ֆրունզե Խառասյանի, Նաիրի Հունանյանն ապտակներ է հասցրել արդեն սպանված Վազգեն Սարգսյանին:

Դատավարության երկրորդ կեսին դատարան էր ներկայացել վկա Արթուր Հակոբյանը: Վերջինս 1995 թ.-ից աշխատել է հատուկ օբյեկտների պահպանության գնդում: Սկզբում եղել է կառավարության պահպանության ծառայությունում, 1997 թ.-ից աշխատանքի է անցել ԱԺ-ում, եղել է ավագ-լեյտենանտ եւ դասակի հրամանատար:

Ահաբեկչության օրն Արթուր Հակոբյանը եղել է ԱԺ շենքի ծառայողական առաջին հարկի 101 սենյակում, հերթափոխի պետ Ռուբեն Գրիգորյանի հետ: Ըստ վկայի ցուցմունքի, նախ ռադիոյով լսել են կրակոցներ, թե ինչ է կատարվում՝ չեն հասկացել: Հետո դուրս են եկել սենյակից եւ տեսել վերեւից արագ իջնող վաշտի հրամանատար Գագիկ Հակոբյանին, որն էլ ասել է, որ դահլիճում կրակոցներ են եղել: Գագիկ Հակոբյանն Արթուր Հակոբյանին հանձնարարել է կապվել ներքեւի՝ դարպասների մոտ գտնվող պահակակետի հետ եւ ասել, որ փակեն դարպասները:

Արթուր Հակոբյանը փորձել է հեռախոսով կապվել ներքեւի պահակակետի հետ, որտեղ եւ եղել է Արմեն Գասպարյանը: Ըստ վկայի, Արմեն Գասպարյանի պահակակետում ոչ ոք չի վերցրել լսափողը: Այդ պատճառով էլ Արթուր Հակոբյանը դուրս է եկել եւ, հեռվից տեսնելով Արմեն Գասպարյանին, ձեռքով նշան է արել դարպասները փակելու: Ապա, իր իսկ խոսքերով, համոզվելով, որ Գասպարյանն իրեն հասկացել է եւ գնում է դարպասները փակելու, Արթուր Հակոբյանը շրջվել ու մտել է շենք:

Արդեն 101 սենյակում վկան վաշտի հրամանատար Գագիկ Հակոբյանին ասել է, որ դարպասները Գասպարյանը փակում է: Ապա կապվել են գնդի հետ, հայտնել պատահածի մասին եւ օգնություն խնդրել:

Այնուհետեւ վաշտի եւ դասակի հրամանատարները բացել են չհրկիզվող պահարանը, հանել են պահարանում եղած ընդամենը 2 ինքնաձիգ եւ պատրաստվել բարձրանալ վերեւ: Հենց այդ պահին էլ Արթուր Հակոբյանը հանձնարարություն է ստացել իջնել թիվ 2 պահակակետ, որպեսզի ներքեւում Արմեն Գասպարյանը մենակ չլինի:

Արթուր Հակոբյանը գնացել է Արմեն Գասպարյանի մոտ, կախել փականքը: Քիչ հետո նկատել են, որ ինչ-որ մարդիկ խուճապահար իջնում են դեպի դարպասները: Այդ մասին նրանք հայտնել են 101 սենյակ, որտեղից հանձնարարվել է մարդկանց դուրս թողնել փաստաթղթեր վերցնելուց հետո:

Թիվ 2 պահակակետի ոստիկաններն այդպես էլ վարվել են՝ տեղում մնալով մինչեւ ժ. 22-23-ը, որից հետո նրանց տարել են 6-րդ վարչություն՝ հարցաքննության:

Ցուցմունքն այսքանով ավարտվեց: Մեղադրող Արմեն Հարությունյանը ժամանակ խնդրեց հարցեր պատրաստելու համար, ինչով էլ երեկվա նիստն ավարտվեց:

Դատավարությունը կշարունակվի ուրբաթ օրը:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀԱՎԱՔ

Փոքր եւ միջին սեփականատերերի առաջին համախմբումը

Հայաստանի ժողովրդավարական ազատական միությունը (ՀԺԱՄ) երեկ Կարեն Դեմիրճյան մարզահամերգային համալիրի փոքր դահլիճում անցկացրեց փոքր եւ միջին սեփականատերերի միության անդամների հանրապետական անդրանիկ հավաքը: ՀԺԱՄ նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Սեյրան Ավագյանը հավաքի մասնակիցներին հղեց հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ուղերձը, որում արտահայտված էր փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացման դերն ու նշանակությունը, տնտեսության զարգացման արդի փուլում որպես հասարակության միջին խավի ձեւավորման ու կայացման գործում: Այնուհետեւ կուսակցության նախագահն առաջին անգամ հասարակության դատին ներկայացրեց կուսակցության քաղաքական հռչակագիրը, ըստ որի, ավերով ու թալանով ուղեկցված համակարգային փլուզման հետեւանքով հասարակությունն այսօր խիստ բեւեռացված է՝ մի կողմում հաջողակ հարուստներն են, մյուսում՝ ձախողված աղքատները: Պետությունը կորցրել է քաղաքացիների բարոյական վստահությունն ու հավատը: Նման իրավիճակում անխուսափելի է տնտեսական ճգնաժամը, ուստի հրամայական պահանջ է հասարակության հետ հարաբերություններում պետության բարոյական ու մարդկային մոտեցումների դրսեւորումը, որը կհանգեցնի պետության հեղինակության բարձրացմանը: Կուսակցության քաղաքական կուրսը նախատեսում է անցկացնել տնտեսական եւ ժողովրդավարական բարեփոխումներ:

Տնտեսական համակարգի նոր բարեփոխումներ են անհրաժեշտ, քանի որ անցած տարիների բարեփոխումների հիմքում դրվեցին վայրագ մոտեցումները, եւ իշխանավորների վարած թալանի քաղաքականությունը բերեց կոռուպցիայի հզոր աճ ու հասարակության սուր բեւեռացում: Ըստ վերջին վերլուծությունների, Հայաստանում ձեւավորվել է գործունյա նոր խավ՝ թվով կես միլիոն, որը գերազանցապես զբաղված է գյուղատնտեսությամբ եւ առեւտրով: Գյուղատնտեսությամբ զբաղվում է մոտ 300 հազար մարդ, որոնք զուրկ են տեխնիկական միջոցներից, չունեն կառավարման բարձր մակարդակ, որն էլ լուրջ խոչընդոտ է դառնում սկսած բիզնեսի զարգացման համար՝ չբավարարելով ժամանակակից մարդու պահանջները: Կուսակցությունն առաջարկեց տնտեսության բարեփոխումների երկու ուղղություն: Առաջինը կապիտալի գերկենտրոնացումն է, որը թեեւ կարող է ապահովել տնտեսության վիճակի բարելավում, սակայն ըստ էության արդյունավետ չէ, իսկ երկրորդը իրական բարեփոխումների իրականացումն է, որը խոստանում է փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացում: Վերջին ուղղությունն ընտրելով, կուսակցությունը ներկա փուլում առաջնորդվում է միջին խավի ձեւավորման գաղափարով, քանզի ակնհայտ են այդ խավի կայացման բոլոր ցուցանիշները՝ ներառյալ կրթական բարձր մակարդակը, ձգտումներն ու գործարար ոգին: Կուսակցությունն իր առջեւ նպատակ է դրել փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացման համար նպաստավոր միջավայր ձեւավորել՝ այդ ընթացքում հնարավորություն ընձեռելով Ազգային ժողովում հզորացնելու նրանց դիրքերը եւ ստեղծելու սեփական պատվիրակություն: ՀԺԱՄ-ը կողմ է պետական կառավարման բազմակուսակցական համակարգին, ինչպես նաեւ իրավական պետության ու քաղաքական հասարակության կայացմանը՝ ձգտելով մտավորական եւ միջին խավը դարձնել հասարակության հիմքը: Հավաքին մասնակցող փոքր եւ միջին սեփականատերերը հանդես եկան իրենց գործունեության ամփոփ ներկայացմամբ՝ միաժամանակ ցանկանալով, որ հավաքը դառնա գործնական քայլերի իրականացման սկիզբը:

Իհարկե, ցանկալի է շուտափույթ իրականացված տեսնել նման գաղափարները, սակայն մեզանում դրանք միշտ էլ հնչում են ընտրություններից առաջ, իսկ հետո՝ մոռացվում:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Թույլ երկրաշարժ Գյումրու մոտակայքում

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 4-ին, տեղական ժամանակով ժամը 09:45-ին Հայաստանի տարածքում՝ Գյումրի քաղաքից 20 կմ դեպի հյուսիս, տեղի է ունեցել 2,8 մագնիտուդով թույլ երկրաշարժ: ՀՀ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից հայտնում են, որ էպիկենտրոնային գոտում ցնցումները զգացվել են 3-4 բալ ուժգնությամբ:

Երեւանում տոնական լուսավորություն 20-ից

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայրաքաղաքի ամանորյա տոնական լուսավորությունը կսկսվի դեկտեմբերի 20-ից եւ կավարտվի 2003 թ.-ի հունվարի 15-ին: Ըստ «Քաղլույս» ՊՓԲ ընկերության տնօրեն Սամվել Գաբրիելյանի, տոնական լուսավորություն նախատեսվում է հիմնականում քաղաքի կենտրոնում՝ Հանրապետության հրապարակում, Ամիրյան, Սայաթ-Նովա, Աբովյան, Պռոշյան, Բարեկամության փողոցներում եւ Մաշտոցի պողոտայում: Տոնական լուսավորությունն ապահովելու համար կծախսվի մոտ 350.000 կՎ.ժ էլեկտրաէներգիա:

ԱԶԳ **Սփյուռքահայ մամուլ**

Արգելակնե՞ր, բամբասանքնե՞ր, թէ...

Դժվար գաղութ է Կալիֆոռնիան, որտեղ արդեն վերջին տասնամյակում իրենց ակտիվությամբ տիրապետող են Հայաստանից արտագաղթածները: Նրանք ակտիվ են, բայց ոչ կազմակերպված, քանի որ իրենց սովետական «դաստիարակությամբ» չեն հավատում կազմակերպ. հավաքական ուժին, չեն մասնակցում ի շահ հավաքականության կատարվող հանգանակություններին, թեեւ առատաձեռն են անհատական նախաձեռնություններին, մերձավորներին ու հարազատներին օգնելու գործում: Ի բնե իրենց մեջ նստած կասկածամտությունը դրսեւորվում է ոչ միայն տեղական ազգային նախաձեռնությունների, այլեւ համազգային մեծ ծրագրերի՝ անգամ Արցախի Հյուսիս-հարավ ավտոմայրուղու կառուցման նման համազգային նշանակության ծրագրերի հանդեպ: Այդ կասկածամտությանը սնունդ են տալիս ինչպես արտագաղթած լինելն հիմնավորելու իրենց ներքին մղումը, այնպես էլ իրենց օգնության կարիքն ունեցող Հայաստանի հարազատներից ստացվող չափազանցված դժխեմ պատկերները այստեղի կյանքի մասին: Կասկածամտությանը նպաստում է նաեւ տեղական եւ հայաստանյան մի քանի լրատվամիջոցներից ստացվող ամենօրյա «սեւագրեքյան» տեղեկատվությունը, ինչպես նաեւ, բնականաբար, հայաստանյան մեր քաղաքական, տնտեսական, սոցիալական կյանքում իսկապես առկա հոռի երեւույթներն ու «հաբռգած» պաշտոնյաների վարքը:

Օրերս Լոս Անջելեսում կայացած թելեմարաթոնի նախօրեին ՌԱԿ Կալիֆոռնիայի պաշտոնաթերթ «Նոր օր» շաբաթաթերթում հրապարակախոս եւ ուսուցիչ Մինաս Գոճայանի ստորեւ արտատպվող հոդվածը մտահոգիչ այդ միտումների արտացոլումն է, որը մեզ մղում է հետագայում առավել առարկայականորեն քննել երեւույթի պատճառներն ու հետեւանքները:

Խմբ.

Մեր գաղութին ու հայրենիքին մէջ շրջանակներ կան, ուր հանգանակութեան, նիւթական օգնութեան, դրամահաւաքի ու նման նիւթերու մասին խօսք բացուելուն պէս հեղեղի նման կը յայտնուի կասկածամտութիւնն ու հիւանդագին կասկածամոլութիւնը: Մարդիկ այնպէս կը խօսին, կարծես թէ իրենք ականատես եղած են ու յանցանքի վրայ բռնած պետական այրերը, որոնք միշտ «կ'ուտեն» մեր դրամները եւ կ'իւրացնեն մեր նուիրատուութիւնները: Փա՞ստ կ'ուզէք, կ'ըսեն մեզի, խնդրեմ, եկէք Հայաստան եւ տեսէք անոնց կառուցած շքեղ ապարանքները, վարած Մերսետես-BMW-ները եւ զեխ կեանքը...

— Ո՞ւր էք տարիս ձեր փողերը,— կը փորձէր զիս համոզել «Արմենիա» հիւրանոցի սրճարանին մէջ իմ սեղանակիցս,— չէ՞ք տեսնում ինչ է կատարւում, ամբողջ Երեւանը գիտի, որ ...եանը ձեր դրկած փողերով էնպիսի հարսանիք արեց, որ Պաղտատի խալիֆան կ'երազէր: Բոլորն ասում են, որ յատուկ պորտապարուհի էր բերել էմիրաթներից... (Ծոցի երկիրներէն):

Կը փորձեմ հակառակը ըսել զրուցակցիս, իմ փաստերս կը բերեմ, թէ, դեռ այս առաւօտ ես աչքովս եմ տեսեր, թէ ուր եւ ինչպէս են ծախսուեր գումարները... Անօգուտ. զրուցակիցս կը մնայ անդրդուելի ու տակաւին զիս եւ սփիւռքահայութիւնը կը դնէ մեղսակիցի, այո, մի՛ զարմանաք, յանցագործ պետական այրերը պաշտպանողի յանցանքին մէջ [illegible]:

— Կամ դուք շատ էք միամիտ կամ ձեր հաշիւներն ունէք էս խայտառակութեան մէջ:

Չափազանցուած չեմ ըլլար, եթէ յայտարարեմ, թէ ահաւոր խորութիւններու հասած է անվստահութիւնը ամէնուր: Ի վերջոյ սովորական [illegible] հայը կը տարուի մտածելու, թէ ըսի-ըսաւներուն հինգը ճիշդ չէ, տասը անհիմն է, համա միւսնե՞րը, որոնք օրն ի բուն կը ռմբակոծեն մեր տեսողական ու լսողական օրգանները, համա Հայաստանէն մեզի եկած այցելուներուն ճնշիչ տոկոսին բերած «լուրերը»... Արդիւնքը այն կ'ըլլայ, որ բարի կամքի մարդիկ, որոնք իրենց ճակտի քրտինքով շահուած գումարներէն կը նուիրէին թելեթոնին, կը սկսին ետ կենալ, նահանջել՝ այլեւս չվստահելով ոչ մէկուն:

Լաւ, բարի, դրական արարքներ արգելակող ազդակները հասարակութեան մէջ աւելի արագ ու արդիւնաւէտ կը գործեն դժբախտաբար: Մարդկային բնաւորութեան մէջ պէտք է փնտռել այս երեւոյթին պատասխանը: Մարդ արարածը միշտ չէ, որ ժամանակը կը տրամադրէ անձնապէս ստուգելու փաստերը տարածուած լուրերու մասին եւ աւելի հակ է հաւատալու լսածին: Արդիւնքը այն կ'ըլլայ, որ երբեմն նոյնիսկ կոտոշաւոր բամբասանքը տեղ կը գտնէ մարդոց սիրտերուն մէջ: (Կը յիշեմ, վեց-եօթը տարի առաջ Հայաստանէն եկած լուրջ մտաւորական մը զիս կը փորձէր համոզել, թէ Հայաստանի նախկին նախագահը իր դստեր համար առանձնատուն կառուցեր է Ֆրանսայի մէջ, մինչդեռ նախագահը միայն մանչ մը ունի):

Վերջերս հայկական հեռուստակայանէ մը երբեր կը նետուին այնպիսի կոչեր, ուր կ'ըսուի, թէ քամին չտանք մեր դրամները թելեթոնին առթիւ, որովհետեւ մեր արտաքուստ նուիրատուութիւնները պիտի օգտագործուին (եղեր) նախագահ Քոչարեանի ընտրարշաւին օգտին... Լուրերը «100 տոկոս ստուգուած են» (եղեր) եւ մենք միամիտներս չենք կրնար պատկերացնել, թէ ինչպէս մեր պետական այրերն ու իրենց օգնական ձեռքերը վարպետ են այդ գումարներուն տակէն ծլե-լու եւ դուրս գալու...

Ուրեմն, կը հետեւցնի, որ «Հայաստան» հիմնադրամի կազմին մէջ գտնուող մեր ազգի բազմաթիւ պատկառելի աշխարհականներ ու հոգեւորականներ տատրակի պէս միամիտ են, այս գործերէն չեն հասկնար, իրենց բան մը կ'ըսուի, բայց ուրիշ բան կը կատարուի եւ այլն, եւ այլն:

Բայց, պիտի ըսուի այս ու այն կողմէն, թէ առանց կրակի ծուխ չ'ելլեր, «բան մը» կայ, որ այսպէս կը խօսուի: Այս ու նման խօսքեր ջրելու ամէնէն արդիւնաւէտ միջոցը փաստերով պատասխաններ տալն է, բան մը, որ դժբախտաբար զգալիօրէն կը պակսի մեր աշխատանքներուն մէջ: Կասկածանքին, բերահաւատութեան ու արգելակներուն հասցուցած մեծ վնասներուն առաջքը առնելու համար քաղաքակիրթ աշխարհը հնարած է գովազդը, ծանուցումը, «փրոփականտը», հզօր մամուլն ու ռատիօ-հեռուստացոյցը: Աւելի լաւ է գոյացած եկամուտներէն տրամաբանական տոկոս մը ծախսել, աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել՝ ներդնել «ռեքլամի» ու գովազդներու վրայ, որուն դիմաց կը շահինք աւելի մեծ թիւով նուիրատուներու վստահութիւնը: Վերջինս անհրաժեշտ մղիչ ուժ մըն է նման պարագաներուն:

Ես կը մնամ թունդ կերպով հիացող մը Լոս Անջելեսի այն նախակրթարանի աշակերտներուն, որոնք հաւատալով ու խանդավառուելով իրենց ուսուցիչներէն ու երէց աշակերտներէն, մեր վարժարանի բակին մէջ 15 նոյեմբերի յետմիջօրէին, մի քանի անգամ դարձան «Հա-յաս-տան», «Հա-յաս-տան» հնչեցնելով կապոյտ երկինքն ի վեր: Այդ երեխաներու չա՞փ ալ հաւատք ու մաքրութիւն չէ մնացած ոմանց մօտ...

ՄԻՆԱՍ ԳՈՃԱՅԵԱՆ

Լոս Անջելես

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 5

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի ուղերձը կամավորների միջազգային օրվա առիթով

Վերջին մի քանի տարիներին կամավորական շարժումը դարձել է անընդհատ հզորացող, միավորող, կարող ուժ: Կյանքի բոլոր ասպարեզներից հավաքվող կամավորները մեծ դեր են խաղում համաշխարհային զարգացման գործընթացում: Կամավորական շարժումը շատ կարեւոր շարժիչի դեր է խաղում՝ ստիպելով մարդկանց մասնակցել իրենց հասարակությունների կյանքին, մասնավորապես օգնելով առավել խոցելի շերտին՝ ծերերին եւ հաշմանդամներին: 2001 թվին նշվեց կամավորների միջազգային տարին: Տարին նշանավոր էր նրանով, որ կամավորներն արդեն մեծ ուժ են, նրանք ընդլայնում են իրենց կապերը, զարգացնում են իրենց հնարավորությունները, սովորում են ուրիշից եւ օգնում միմյանց:

Կամավորների միջազգային տարին ավելի բարձրացրեց շարժման միջազգային վարկը: Ավելի քան 120 ազգային կազմակերպություններ հիմնվեցին, համալրվեցին տեղական կամ ավելի մեծ կազմակերպությունների հաշվին: Պաշտոնական ինտերնետային էջն ավելի քան 9 միլիոն այցելու է ունեցել: Ստեղծվեցին կամավորական ներդրումները գնահատելու չափանիշներ. օրինական կազմավորումներ ստեղծելը, շարժմանը աջակցող ենթակառուցվածքներին սատար կանգնելը, կառավարությունների եւ ՄԱԿ-ի կազմավորումների փոխհարաբերություններին աջակցելը, քաղաքացիական կազմակերպությունների, մասնավոր հատվածի, ինֆորմացիայի միջոցների միջեւ կապ հաստատելը:

Հույս ունեմ, որ համաշխարհային հանրությունը կանի ամեն ինչ՝ ցույց տալու համար, որ միջազգային տարվա ժառանգությունն է այն աշխարհը, ուր ավելի ու ավելի շատ մարդիկ, անկախ սոցիալական դիրքից, ցանկություն ունեն եւ կարող են կամավոր դառնալ՝ հասարակությանը եւ կամավորական շարժմանը աջակցելու համար: Եթե մենք պետք է հասնենք այն նպատակներին, որոնք նշված են Հազարամյակի դեկլարացիայում, ուրեմն այս պոտենցիալը կարող է վճռորոշ լինել: Ուրեմն, կամավորի միջազգային օրը ես կոչ եմ անում բոլորին միաբան լինել՝ մարդկության առաջընթացին եւ բարեկեցությանը նպաստելու համար:

«Ազգ» թերթի խմբագրությունը սրտանց շնորհավորում է ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբի-կամավորական աշխատանքների ծառայության (ՀՍՋ) կամավորներին եւ հանրապետության բոլոր կամավորներին: Ցանկանում է լավ տրամադրություն, արգասավոր աշխատանք, ուժ, եռանդ եւ նորանոր նախաձեռնություններ:

CALIFORNIA COURRIER

Պատրիարքի քարոզչական շրջագայությունը հօգուտ Թուրքիայի

Վերջին մի քանի շաբաթների ընթացքում Թուրքիայի հայոց Մեսրոպ Բ պատրիարքը եվրոպական մի շարք երկրներ այցելելով փորձում է քարոզչություն ծավալել հօգուտ Թուրքիայի անդամակցության Եվրամիությանը: Ճիշտ է, նախկինում եղել են դեպքեր, երբ պատրիարքները հատուկ առիթներով մասնակցել են հօգուտ Թուրքիայի արշավների, սակայն ոչ այնքան անկաշկանդ եւ բացահայտ եւ առավելապես ոչ այնքան համագործակցած Թուրքիայի կառավարության հետ, ինչքան այս անգամ:

Պատրիարքի նախաձեռնությունը խիստ հակասական կարծիքներ է առաջացրել սփյուռքում: Հարցեր են առաջ քաշվում հատկապես, թե ինչու հայ համայնքի ականավոր հոգեւոր առաջնորդը պետք է խառնվի մեր դարավոր թշնամու շահերի պաշտպանության խնդիրներին: Փորձենք գտնել նմանօրինակ միջամտությունն արդարացնող հնարավոր պատճառներ:

Եվրամիությանն անդամակցելը թուրքերի կարեւորագույն նպատակներից մեկն է: Թուրքական կառավարությունն ամեն ջանք գործադրում է հասնելու այդ նպատակին: Նրանք հատկապես աշխուժացել են հիմա, որովհետեւ հույս ունեն, որ Կոպենհագենում առաջիկա շաբաթ անդամակցության վերաբերյալ բանակցություններ սկսվելու որոշակի ամսաթիվ կնշանակվի: Գիտակցելով, որ հայոց պատրիարքի պաշտպանությունն այդ հարցում դրական ազդեցություն կթողնի եվրոպացիների վրա, նրանք հավանաբար ստիպել են պատրիարքին հանձն առնել նման լոբբիստական առաքելություն:

Պատրիարքը, սակայն, կարող էր ունենալ նաեւ իր պատճառները.

ա) Նա կարող էր հաշվարկել, որ այդպիսով թուրքերն իրեն պարտական կլինեն եւ հետագայում որոշ զիջումների կգնան՝ հօգուտ հայկական համայնքի հարցերի լուծման:

բ) Նա կարող էր հնարավորություն ունենալ եվրոպական պաշտոնական անձանց հետ իր հանդիպումների ժամանակ խոսել հայ համայնքի դժվարությունների մասին եւ խնդրել, որ նրանք պահանջեն թուրքերից կյանքի կոչել խոստացված բարեփոխումները:

գ) Նա գուցե հավատ է ընծայում, որ այդ անդամակցությունը ձեռնտու կլինի ոչ միայն թուրքերին, այլեւ հայերին, քանի որ դրանով կպաշտպանվեն նաեւ հայերի իրավունքները:

Եթե սրանք են եղել պատրիարքի հաշվարկները, ապա նա չարաչար հուսախաբ պետք է լինի, իմանալով, որ՝

1. Իրենց սովորության համաձայն թուրքերը պարզապես շահագործում են նրան՝ հասնելու իրենց նպատակին: ԵՄ անդամ դառնալուց հետո նրանք ամեն խոստում կմոռանան:

2. Թուրքերը շահագրգռված չեն բարեփոխումներ իրականացնելու կամ փոքրամասնություններին հավելյալ իրավունքներ շնորհելու: Նրանց նպատակն է ԵՄ-ին անդամակցել իրենց ներկայի օրենքների հնարավորինս քիչ փոփոխություններով: Փոխանակ Եվրամիության պահանջները բավարարելու, նրանք քաղաքական ճնշման միջոցով են ցանկանում հասնել իրենց նպատակին:

3. Իր արարքով պատրիարքը խոցելի է դառնում թուրքական հետագա խնդրանքների առաջ: Մինչ այժմ պատրիարքն ու իր նախորդները կարողացել էին սահմանափակել իրենց ներգրավումը նման արշավներում, ասելով, որ որպես հոգեւորականներ իրենք չեն կարող գործ ունենալ քաղաքական խնդիրների հետ: Իր այս քայլով պատրիարքը փաստորեն «քաղաքական զինվորի» դերն է ստանձնում, որին հետագայում կարող են ներկայացվել այլ պահանջներ, ասենք հակազդել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման միջազգային ջանքերին, դատապարտել Ղարաբաղյան խնդրում Հայաստանի կամ հայերի դիրքորոշումները եւ նույնիսկ քննադատել «Արարատ» նման ֆիլմերի նկարահանումը:

Ստորեւ ներկայացնում եմ դեպքերի ժամանակագրությունը, որն առաջնորդեց պատրիարքի ներկա նախաձեռնությանը, եւ որոշ հետաքրքրական փաստեր նրա եվրոպական այցելություններից:

Հոկտեմբերի 9-ին Եվրոպայի հայկական ասոցիացիաների ֆորումը 46 էջանոց զեկուցագիր հրապարակեց, որտեղ նշվում էին Թուրքիայում հայերի դեմ գործադրված խտրականությունները: ԵՀԱՖ-ն կոչ էր արել Եվրամիությանը չընդունել Թուրքիայի անդամակցությունը մինչեւ չապահովվի երկրում փոքրամասնությունների նկատմամբ մարդու իրավունքների պաշտպանությունը: Ի պատասխան հոկտեմբերի 17-ին պատրիարքը հայտարարություն հրապարակեց, խնդրելով դրսից չմիջամտել Թուրքիայի հայերի համայնքային ներքին կյանքին, հատկապես Թուրքիայի համար այսպիսի ճակատագրական պահերին: Դրան հաջորդեց հոկտեմբերի 30-ի «Հյուրիեթի» հոդվածը, որտեղ քննարկվում էին ԵՀԱՖ-ի զեկուցագիրն ու պատրիարքի պատասխանը:

Նոյեմբերի 11-ին պատրիարքի նախագահությամբ գումարվեց համայնքի առաջնորդների եւ եկեղեցական խորհրդի մի ժողով, որտեղ ներկաները պաշտպանեցին Թուրքիայի անդամակցությունը Եվրամիությանը, հույս հայտնելով, որ երկրում թերությունները կվերանան շուտով:

Նոյեմբերի 12-ին «Հյուրիեթը» տեղեկացրեց, որ Թուրքիայի արտգործնախարարության համաձայնությունը ստանալով, պատրիարքը 500 նամակ է ուղարկել եվրոպական երկրների առաջնորդներին, արտգործնախարարներին, եկեղեցական եւ այլ կազմակերպությունների ղեկավարներին՝ խնդրելով պաշտպանել Եվրամիությանը Թուրքիայի անդամակցությունը:

Նոյեմբերի 24-ին նա սկսեց իր շրջագայությունը: Ստամբուլի օդանավակայանում մամուլի կոնֆերանսից անմիջապես հետո նա մեկնեց Դանիա, որտեղ նրան դիմավորեց Թուրքիայի դեսպանի ավագ խորհրդատու Ջեմալ Էրբայը:

Նոյեմբերի 25-ին «Անատոլու» գործակալությունը հաղորդեց, որ «հայոց պատրիարքը լոբբիստական գործունեություն է տանում Եվրոպայում» հօգուտ անդամակցության: «Զաման» թերթը հաղորդեց, որ պատրիարքը հանդիպել է Դանիայի խորհրդարանի ԵՄ հարաբերությունների հանձնաժողովի առաջնորդ Քլաուս Լարսեն Ջանսենի եւ Դանիայի արտգործնախարարի ներկայացուցիչ Բերտել Հարտերի հետ: Ըստ «Զաման» թերթի, վերջինս պատրիարքին հարցրել է. «Դուք հայ չե՞ք»: Պատրիարքը պատասխանել է. «Ես ե՛ւ հայ եմ, ե՛ւ թուրք: Ես երկու ինքնություն ունեմ: Ներկայում հերոսությունը տարբեր ազգությունների միասին ապրելու, հանդուրժողականության մեջ է, եւ ես իմ անձի մեջ մարմնավորում եմ այդ միությունը: Նույնը պետք է անի Եվրամիությունը»: «Զամանի», «Միլիեթի» եւ այլ թերթերի լրագրողներ ներկա են եղել այդ հանդիպմանը:

Նոյեմբերի 27-ին «Հյուրիեթը» առաջին էջում լուսաբանելով պատրիարքի այցելությունը Փարիզ՝ գրում է. «Պատրիարք, որը խախտում է ավանդույթը»: Փարիզում նրան դիմավորել է Ֆրանսիայում Թուրքիայի դեսպան Ուլուք Օլուլկերը: Նա ֆրանսիացիների հետ իր հանդիպումները անցկացնում է թուրքական դեսպանատանը: Մամուլի կոնֆերանսի ժամանակ Էրդողանը, տեսնելով պատրիարքին, ընդհատել է կոնֆերանսը եւ շնորհակալություն հայտնել նրան գործադրած ջանքերի համար:

Նոյեմբերի 29-ին «Անատոլու» գործակալությունը հաղորդեց, որ պատրիարքը Բրյուսելում հանդիպել է ԵՄ հանձնախմբի նախագահ Ռոմանո Պրոդիի եւ այլ պաշտոնյաների հետ: Նա նրանց հայտնել է, որ «փոքրամասնությունները Թուրքիայում ապրում են համերաշխ մթնոլորտում»: Նա ընդունել է, որ խնդիրներ կան, բայց հույս է հայտնել, որ նոր կառավարությունը դրանք շուտով կլուծի: Եվրամիությունում Թուրքիայի դեսպան Օգուզ Դեմիրալփը խնջույք է տվել ի պատիվ պատրիարքի:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ

«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

Ալբանացիներ. Մակեդոնիայի եւ Բալկանների գլխացավը

Բալկանյան հանդիպումներ Սկոպյեում

Ֆրանսիացիներն ասում են, թե Բալկանները հիվանդ են պատմությամբ: Այս արտառոց հիվանդությունը Մակեդոնիայում արտահայտվում է սուր գլխացավի ձեւով, երբ խոսք է բացվում «Մեծ Ալբանիայի» մասին: Հարեւան Ալբանիան, որի տնտեսության կարեւորագույն ոլորտներից է կանանց, զենքի ու թմրանյութերի մաքսանենգ առեւտուրը, Մակեդոնիայի հետ ունի 150 կմ սահման: Սահման ասվածն այս դեպքում խիստ հարաբերական է, համենայն դեպս մակեդոնական ուժերը չեն կարող հսկել այն: Դե ֆակտո Սկոպյեի վերահսկողությունից դուրս է նաեւ երկրի ալբանաբնակ հատվածը՝ Ալբանիային սահմանակից արեւմտյան շրջանները: Հենց այս շրջաններն է ներառում «Մեծ Ալբանիայի» քարտեզը Հունաստանի արեւմուտքի, Չեռնոգորիայի հարավի, Կոսովոյի եւ Սերբիայի մի հատվածի հետ:

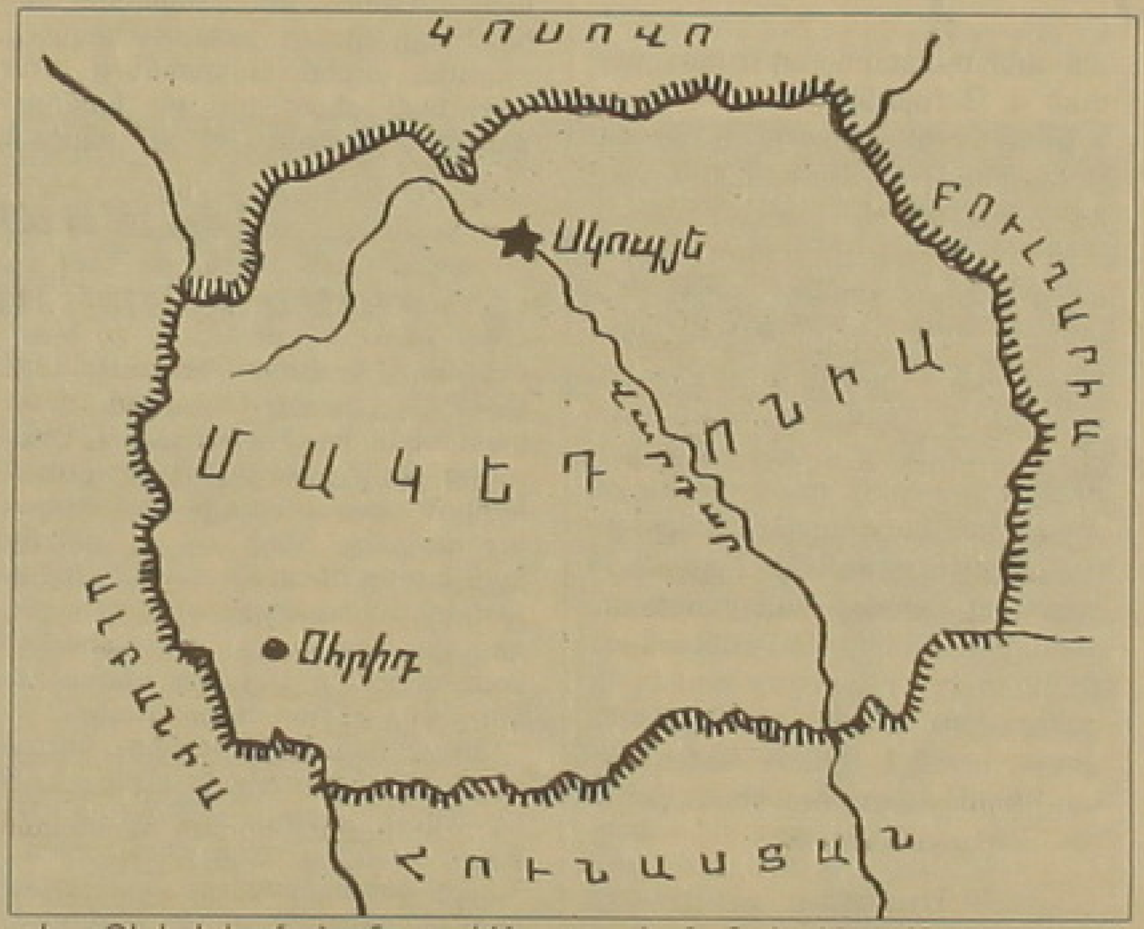

Տարբեր հաշվումներով Մակեդոնիայի բնակչության 20-ից 40 տոկոսը ալբանացիներ են: Հարավսլավիայի փլուզումը, բոսնիական մղձավանջը, Կրաինայի սերբերի կոտորածը, վերջապես Կոսովոյի հայտնի դեպքերը չզգաստեցին ոչ մակեդոնացիների, եւ ոչ էլ ալբանացիների ազգային զգացմունքները: Փաստորեն անցնող հազարամյակի վերջերի բալկանյան արյունահեղություններն անցան Մակեդոնիայի կողքով: Միայն մեկ անգամ՝ 1999 թ., երբ ամերիկացի ժողովրդավարները բռնակալ Միլոշեւիչին պատժելու նպատակով քանդուքարափ էին անում Սերբիան, ռումբերից մեկը «պատահաբար» ընկավ Մակեդոնիայում: Եվ միայն այն բանից հետո, երբ դե ֆակտո Կոսովոյում ստեղծվեց ալբանական երկրորդ պետությունը Պրիշտինա մայրաքաղաքով, Մակեդոնիայում բնակվող ալբանացիների մեջ առաջացավ ինքնորոշվելու բուռն ցանկություն, ինչը հավանաբար Արեւմուտքի եւ ԱՄՆ-ի հռչակած հիմնարար սկզբունքների շրջանակներում տվյալ պահին չէր տեղավորվում: Այսպես, 2001 թ. ամռանը, երբ Մակեդոնիայի Տետովո քաղաքում եւ շրջակա բնակավայրերում մակեդոնա-ալբանական բախումները թեժանում էին, Սկոպյե ժամանած ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ռոբերտսոնը ալբանացի ապստամբներին (սա այն տերմինն է, որը քիչ թե շատ չի զայրացնում ոչ ալբանացիներին, ոչ մակեդոնացիներին) ուղղակի անվանեց ահաբեկիչներ: Ալբանիայում եւ ալբանաբնակ շրջաններում Ռոբերտսոնի ահաբեկիչներին տալիս են փառաբանական անուն՝ ազատության մարտիկներ: 2001 թ. օգոստոսի 31-ին գեղատեսիլ Օհրիդ քաղաքում Մակեդոնիայի նախագահ Տրայկովսկին եւ ալբանացի ապստամբների ղեկավարները ստորագրեցին համաձայնագիր, որով եւ վերջ տրվեց ալբանա-մակեդոնական բախումներին: Մակեդոնական ազգայնական շրջանակներն այս համաձայնագիրը համարում են փաստացի կապիտուլյացիա: Օհրիդի համաձայնագրով Մակեդոնիայի սահմանադրության մեջ կատարվեցին փոփոխություններ. մակեդոներենի հետ ալբաներենն այսուհետեւ պետական լեզու է, ալբանաբնակ շրջաններում տեղի իշխանություններն իրավունք ունեն վարչական շենքերին պարզել այն դրոշը եւ այն խորհրդանիշերը, որոնք արտահայտում են ալբանացիների ինքնությունը եւ այլն: Այնպես որ, Տետովոյում կամ ալբանաբնակ այլ բնակավայրերում Ալբանիա պետության դրոշի, զինանշանի եւ մյուս ատրիբուտների գործածումը թույլատրվում է օրենքով: Օհրիդի համաձայնագրից դժգոհ են նաեւ ալբանական ազգայնական շրջանակները՝ չէ՞ որ նրանց նպատակն ինքնորոշումն է:

Այն իրավունքներն ու ազատությունները, որ ունեն մահմեդական ալբանացիները Մակեդոնիայում, կերազեին ունենալ, օրինակ, մեր հարեւան Ադրբեջանում, Իրանում, Թուրքիայում բնակվող ազգային փոքրամասնությունները: Պատկերացրեք՝ Հեյդար Ալիեւը Սումգայիթ քաղաքում լեզգիների, իսկ Լենքորանում՝ թալիշների առաջնորդ Գումբատովի հետ, անշուշտ՝ ԵԱՀԿ դիտորդների հովանավորությամբ, համաձայնագրեր է ստորագրում, որոնցով թույլատրվում է մայրենի լեզվով ուսուցումը Լեզգիստանում եւ Թալիշ-Մուղանական երկրամասում:

Ժամանակակից Մակեդոնիան ազգային փոքրամասնությունների հանդեպ հանդուրժողական վերաբերմունքով պետություն կոչվելու դասական օրինակ է, թեեւ մակեդոնացիներին ալբանացիները շարունակում են գլխացավանք պատճառել: Այս երկրում լույս տեսնող 10 օրաթերթերից երեքն ալբաներեն է, մեկը՝ թուրքերեն (Մակեդոնիայում բնակչության մոտ 4 տոկոսը թուրք է), վեցը՝ մակեդոներեն, ալբանացիներն ունեն ռադիո եւ հեռուստակայաններ, ալբանաբնակ շրջաններում դպրոցներում դասավանդվում է ալբաներեն, Տետովոյում գործում է ալբանական երկու համալսարան: Խորհրդարանի 120 պատգամավորներից 26-ն ալբանացիներ են, որոնք ներկայացնում են երեք տարբեր ալբանական կուսակցություններ, կառավարության կազմի անդամներից 4-ն՝ արդարադատության, կապի, կրթության եւ առողջապահության նախարարներն ալբանացիներ են, ալբանացիներ են մոտ մեկ տասնյակ փոխնախարարներ: Եվ ամենազավեշտականը՝ ահաբեկչական «Ազգային ազատագրական բանակ» (UGK) կազմակերպության քաղաքական թեւի ղեկավար Ալի Ահմետին Մակեդոնիայի վարչապետ Բրանկո Ցրվենկովսկու հետ փաստորեն գլխավորում է երկրի կոալիցիոն կառավարությունը: Երբ Սկոպյեում լույս տեսնող «Դնեւնիկ» օրաթերթի խմբագիր Բրանկո Գերոսկուն հարցրեցինք, թե ով է Ալի Ահմետին, պատասխանեց. «Ալի Ահմետին ահաբեկչական անցյալով քաղաքական գործիչ է»:

Ալբանացիներն ու մակեդոնացիները քաղաքակրթության աստիճանով, մշակույթով, կրոնով, լեզվով, ավանդույթներով միանգամայն տարբեր ժողովուրդներ են: Մայրաքաղաք Սկոպյեն իրավամբ կարող է համարվել Եվրոպայի Երուսաղեմը: Վարդար գետը քաղաքը բաժանում է երկու՝ քրիստոնեական եւ մահմեդական հատվածների: Գետի ձախ ափը թուրքական շուկայով, օսմանյան սուլթան Մուրադ II-ի ժամանակներին թվագրվող մզկիթներով, նեղ ու կեղտոտ փողոցներով, երբեմն գլխաշոր կապած կանանցով իսլամական պետության տպավորություն է թողնում: Օրական մի քանի անգամ գետի աջ ափին պարզ լսվող մոլլայի աղոթքը միախառնվում է մակեդոնական ուղղափառ եկեղեցու զանգերին: Բայց սա արդեն քաղաքի քրիստոնյա հատվածն է գեղեցկուհի մակեդոնուհիներով, գարեջրատներում զվարճացող երիտասարդներով: Վարդար գետի ձախ ափին մարդիկ գարեջրի՝ տեղական արտադրության «Սկոպսկոյի» սիրահարներ են: Դժվարանում եմ ասել՝ ինչո՞ւ: Հավանաբար գարեջուրը սարսափելի գլխացավը մեղմող դեղամիջոց է:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,
Սկոպյե-Երեւան

Հ. Գ. *Այս հրապարակման պատրաստելուն աջակցել են Երեւանի մամուլի ակումբը, Մակեդոնիայի ԶԼՄ-ների ինստիտուտը, Բաքվի մամուլի ակումբը եւ բաց հասարակության ինստիտուտը:*

ԴԱՆԻԱՅԻ ՄԵՐԺՈՒՄԻՑ ՀԵՏՈ

Ռուսաստանը Զաքաեւի հարցով կդիմի Եվրադատարան

Ռուսաստանի գլխավոր դատախազությունը Եվրոպայի մարդու իրավունքների դատարանում բողոքարկելու է չեչեն անջատականների բանագնաց Ահմեդ Զաքաեւին ազատ արձակելու եւ Ռուսաստանին չհանձնելու Դանիայի արդարադատության նախարարության որոշումը: Այդ մասին ՌԻԱ գործակալությանը հայտնել է ՌԴ գլխավոր դատախազության միջազգային-իրավական վարչության պետ Ռոբերտ Ադելխանյանը: Նրա խոսքերով, բողոքագիրը դատարան կուղարկվի այն բանից անմիջապես հետո, երբ Դանիան պաշտոնապես կծանուցի Զաքաեւին հանձնելուց հրաժարվելու մասին:

««Ռուսաստանը կպահանջի Զաքաեւին, որտեղ էլ որ նա լինի»», հայտարարել է Ադելխանյանը: Դատախազությունը մտադիր չէ դադարեցնել քննչական գործողությունները չեչեն բանագնացի նկատմամբ:

Դանիայի արդարադատության նախարարությունն իր մերժումը պատճառաբանել է նրանով, թե դատարանը չի լսել վկաներին: Բացի դրանից, հարցաքննություններին ներկա չեն եղել Զաքաեւի փաստաբանները: Մինչդեռ այդ երկու պայմանները բացառապես դանիական իրավադատության նորմեր են եւ հակասում են միջազգային օրենքներին, ինչպես նաեւ հակաահաբեկչական պայքարին վերաբերող միջազգագրերին, որոնք ստորագրել է նաեւ Դանիան:

Ավելին՝ Ադելխանյանը հայտնել է, որ Զաքաեւի փաստաբանները միջնորդություններ չեն ներկայացրել հարցաքննություններին ներկա գտնվելու պահանջով: ՌԴ դատախազության աշխատակցի խոսքերով, ««միջազգային-իրավական նորմերի առումով համոզիչ փաստարկներ չեն ներկայացվել. շարժառիթն ավելի շուտ քաղաքական է, քան իրավաբանական»»:

ՌԴ արտգործնախարար Իգոր Իվանովը եւս կարծիք է հայտնել, թե Զաքաեւին չհանձնելու Դանիայի որոշումը ««զերծ չէ քաղաքական երանգավորումից»»:

Միաժամանակ Բելգիայի արտգործնախարարության տարածած հայտարարությունից պարզ է դարձել, որ այդ երկրի իշխանությունները բնավ տրամադրված չեն ընդունելու եւ քաղաքական ապաստան տալու Զաքաեւին: Բելգիայի խորհրդարանականները միանգամայն հիմնավոր են համարել Զաքաեւին ՌԴ գլխավոր դատախազության ներկայացրած ահաբեկչության մեղադրանքները:

ՄԱԿ-ն Իսրայելին հորդորեց թողնել գրավյալ տարածքները

ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովը ձայների մեծամասնությամբ արտահայտվել է ի նպաստ պաղեստինցիների իրավունքների եւ մերձավորարեւելյան խնդրի խաղաղ կարգավորման: Միաժամանակ Իսրայելին կոչ է արվել հեռանալ գրավյալ բոլոր տարածքներից, ինչպես նաեւ Գոլանի բարձունքներից: ՌԻԱ գործակալությունը Նյու Յորքից հաղորդում է, որ ընդունված բանաձեւերից մեկը Մերձավոր Արեւելքի հակամարտության կարգավորմամբ զբաղվող միջազգային միջնորդների քառյակին (ՄԱԿ, Եվրամիություն, Ռուսաստան եւ ԱՄՆ), ինչպես նաեւ մյուս շահագրգիռ կողմերին հորդորում է «բոլոր ջանքերը գործադրել եւ անհրաժեշտ նախաձեռնություններ հանդես բերել» պաղեստինա-իսրայելական հակամարտության գոտում իրավիճակի վատթարացումը կանգնեցնելու եւ այնտեղ 2000 թ. սեպտեմբերին եղած իրավիճակը վերականգնելու նպատակով:

Երուսաղեմին վերաբերող առանձին բանաձեւում ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովը քննադատել է մի շարք պետությունների վարքագիծը, որոնք Իսրայելում իրենց դիվանագիտական ներկայացուցչությունները տեղափոխել են այդ քաղաք, խախտելով Անվտանգության խորհրդի թիվ 478 բանաձեւը: Փաստաթղթում ընդգծվում է, որ Երուսաղեմի հարցի «համապարփակ, արդարացի եւ կայուն լուծումը» պետք է հաշվի առնի թե պաղեստինյան եւ թե իսրայելական կողմերի օրինական շահերը եւ նախատեսի քաղաքի «բոլոր բնակիչների խղճի եւ դավանանքի ազատության ապահովման միջազգային երաշխիքներ»:

Մեկ ուրիշ բանաձեւում հայտարարվում է, որ սիրիական Գոլանի բարձունքների շարունակվող օկուպացումը եւ փաստական բռնակցումը «խոչընդոտ են տարածաշրջանում արդարացի, համապարփակ եւ կայուն խաղաղության հասնելու ճանապարհին»:

Պաղեստինի հարցի եւ Մերձավոր Արեւելքի իրադրության շուրջ անցկացված եռօրյա քննարկումներից հետո ընդունվել է 6 բանաձեւ: ԱՄՆ-ը եւ Իսրայելը դեմ են քվեարկել բոլոր 6 բանաձեւերին:

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ

Եվրահանձնաժողովը հրապարակել է վտանգավոր 66 հեղուկանավերի ցանկը

Եվրահանձնաժողովը հրապարակել է առեւտրական եւ առաջին հերթին նավթատար այն նավերի ցանկը, որոնց այսուհետեւ նավարկության անվտանգության նկատառումներով կարգելվի մուտք գործել Եվրամիության անդամ երկրների տարածքային ջրեր: Որոշումն ընդունվել է՝ նկատի ունենալով այն մեծ վնասները, որ Իսպանիայի տնտեսությանն ու շրջակա միջավայրին հասցրել է «Պրեստիժ» հեղուկանավի խորտակումը:

Եվրահանձնաժողովի ներկայացուցիչը ՌԻԱ գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ ներկայումս մշակվում է մի շարք հանձնարարականներ, որոնց կատարումը պարտադիր պայման է նավթատար նավերի ԵՄ տարածքային ջրեր մտնելու համար:

«Պրեստիժ» նավթատար նավի խորտակման կապակցությամբ ստեղծվելու է հատուկ հիմնադրամ, որի ֆինանսական միջոցները կկազմեն առնվազն 1 մլրդ եվրո եւ կօգտագործվեն նման աղետներից տուժած անձանց օգնելու նպատակով:

Եվրահանձնաժողովի ավստրիական ներկայացուցչությունում լրագրողներին հայտնել են, որ հեղուկանավերի «սեւ ցուցակում» ընդգրկված է 66 նավ, որոնցից 26-ը նավարկում է Թուրքիայի, 12-ը՝ Սան Վինսենս եւ Գրենադինների, 9-ը՝ Կամբոջայի դրոշներով: Կան նաեւ ուրիշ պետությունների պատկանող նավթատար նավեր:

Անվտանգության չափանիշներին չհամապատասխանող բեռնատար նավերի նկատմամբ ձեռնարկվելիք միջոցների վերաբերյալ Եվրամիության կոնկրետ որոշումները պետք է հաստատվեն Կոպենհագենում՝ դեկտեմբերի 12-ին կայանալիք ԵՄ գագաթաժողովում:

Եվրահանձնաժողովը նաեւ ԵՄ երկրներին պաշտոնապես խնդրել է նախատեսված ժամկետից շուտ սկսել ծովային անվտանգության միջոցների կիրառումը, որոնք հավանության էին արժանացել 3 տարի առաջ՝ Ֆրանսիայի ափերի մոտ «Էրիկա» հեղուկանավի վթարից հետո: Դրանց նպատակն է Եվրոպայի ափերը եւ քաղաքացիներին պաշտպանել նոր աղետներից:

«Պրեստիժ» բեռնանավը նոյեմբերի 19-ին խորտակվել էր Իսպանիայի հյուսիսարեւմտյան ծովափից 133 մղոն հեռու: 77 հազար տոննա վառելիքով բեռնված նավը երկու կես էր եղել՝ աղտոտելով հսկայական ջրատարածքը:

Գ. Ք.

ԱԶԳ

Մշակույթ

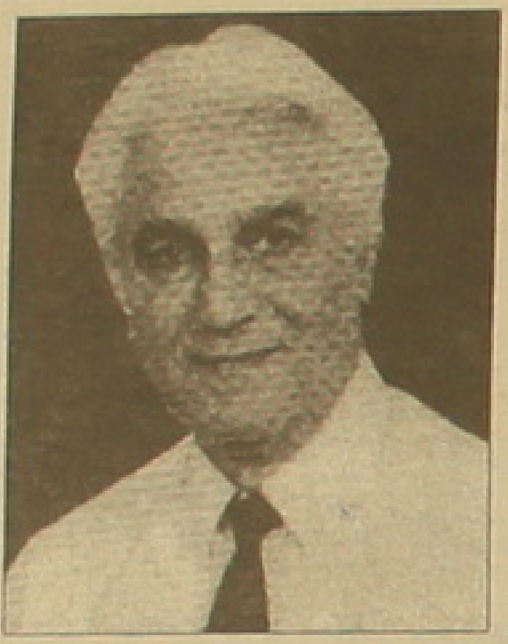

Լիբանանահայ Հակոբ Գույումճյանն ասմունքի այն վարպետներից է, որոնք վերաստեղծում են գեղարվեստական նոր իրականություն անհատականության կնիքով: Գեղարվեստական խոսքի նորովի մեկնաբանությունը եւ արժեւորումը կատարվում է ասմունքողի ներքին էրուդիցիայի, բարի բանաստեղծական զգացողության շնորհիվ:

Ճարտարապետի մասնագիտությունը Հակոբ Գույումճյանը ստացել է Հայաստանում՝ Երեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտում ուսանելու տարիներին: Ճարտարապետությունը, սակայն, նրա միակ հետաքրքրությունը չէր, հոգու խորքում նա աշխարհը բանաստեղծորեն ընկալելու իր «պատրանքն» ուներ: Պատրանքն եմ ասում, զի բանաստեղծելու շնորհը տալիս է աշխարհի մեջ նոր աշխարհ ստեղծելու հնարավորությունը: Հակոբ Գույումճյանը ստեղծագործաբար է մոտենում բանաստեղծական աշխարհին եւ ինքն էլ ստեղծագործում է: Արտաքին, ձայնային բնատուր տաղանդից զատ նա ունի ասմունքողի համար ամենակարեւորը՝ գրական գործը սեփական մեկնաբանությամբ ներկայացնելու կարողությունը:

Ժամանակակից արվեստի ֆոնին ասմունքը թվում է նահանջ ապրող ժանր, շատերը նոր եղանակներ են որոնում (սինթեզում այլ արվեստների հետ) ավելի հետաքրքրական դարձնելու ունկնդրումը: Լավագույն ասմունքողը դա անում է ներքին դինամիկայի, տրամադրությունների փոփոխությունների, արտիստիզմի, բանաստեղծական խոսքի ներքին շերտերը թափանցելու շնորհիվ՝ առանց ավելորդ ճիգի եւ կեղծ թատերայնության: Այսպիսին Գույումճյանի արվեստն է:

Նրա խոսքի վարպետությանը շատերը ծանոթ են դեռեւս հայաստանյան տարիներից, երբ գրողական շրջանակներում նա բազմիցս հիացնում էր իր ունկնդիրներին:

Այսպիսի հոգեկան վայելքի պահեր ապրեցին պոեզիայի սիրահարները վերջերս Լոս Անջելեսի ՀԲԸՄ Ալեք Մանուկյան կենտրոնի «Արտավազդ» թատերասրահում կազմակերպված ասմունքի երեկոյի ընթացքում: Կազմակերպիչները «Արտավազդ» թատերախումբն էր եւ ՀԲԸՄ Դարուհի Հակոբյան եւ Հովակիմյան-Մանուկյան դպրոցների Սանուց միությունը: Ատենապետ Ավետիս Մարգարյանի խոսքից հետո բեմը տրամադրվեց Հակոբ Գույումճյանին: Հայտագիրը բաղկացած էր չորս մասից՝ «Երկիր Նաիրի», «Եղիցի լույս», «Սեր», «Լինել թե չլինել»: Թեմաների ընտրությունը խորհրդանշում եւ ընդհանրացնում էր հայության ներկա կացությունը Հայաստանում եւ սփյուռքում: Նախապատվությունը տրված էր արեւելահայ քնարերգությանը (Վ. Տերյան, Ե. Չարենց, Պ. Սեւակ, Գ. Էմին, Հ. Սահյան, Ռ. Դավոյան, Ս. Կապուտիկյան), պատշաճ տեղ էր հատկացված Վ. Թեքեյանին:

Բանավոր խոսքի գեղագիտական արտահայտությունը ըստ Հակոբ Գույումճյանի

Ներկաներին հիացրել էր Հակոբ Գույումճյանի կատարողական բազմազանությունը, բանաստեղծական պատկերի նուրբ զգացողությունը, տրամադրությունների՝ անգամ ամենակտրուկ փոփոխությունների դեպքում, ասմունքողի ձայնային, արտաքին «կերպափոխությունները»: «Եթե ասմունքողը կ'ուզէ ունկնդիրը պահել իր «սպառման շրջանակին մէջ», պէտք է կարենայ թափանցել իւրաքանչիւրի հոգիէն ներս՝ լարուած պահելով ամբողջ հանդիսութեան ընթացքին: Յակոբ Գույումճեան յաջողեցաւ իր ունկնդիրը պահել իր ցանկացած յուզական ալիքներու վրայ», գրում է Մինաս Գոճայանը Կալիֆոռնիայում լույս տեսնող «Նոր օր» շաբաթաթերթում:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Աշխարհին է նայում հավատի աչքերով

Դավիթ Միքայելյանի պոետական աշխարհը հայրենի Արցախն է, նրա նախասիրությունների եւ մտահղացումների կենտրոնում՝ մասունքների պես խնկարկվող, մամռակալած ու հազարամյա շահ թթենին, հարազատ ծննդավայրը՝ «Շուշին արծաթ մի գետակ», ջրաղացն ու թոնրատունը, պապենական կաքնաղբյուրը, Հովհաննես պապի պատվաստած ծառերը եւ այս ամենին շունչ ու ոգի ներարկող Արցախ աշխարհի աշխատավորը: Անկեղծ զգացումներ կան նրա քնարական նվագներում, բանաստեղծական խոհերը տաք ապրումների թանձրացումներ են, իսկ մանկական երգերի մեջ Դավիթն ուղղակի վարպետություն է հայտնաբերում:

Ես իմ բարեկամին եւ կրտսեր ընկերոջը՝ իր 50-ամյակի առթիվ հղում եմ անհուն բարեմաղթանքներ՝ ստեղծագործական հետագա հաջողությունների ու ձեռքբերումների աներկբա հավատով:

ՍԵՎԱԿ ԱՐԶՈՒՄԱՆՅԱՆ,
Հայաստանի ԳԱԱ ակադեմիկոս

«Ով չի տեսել իմ Արցախը, սրտիս միջով ինձ հյո՛ւր գա», հյուրընկալորեն իր սրտի դռներն է բացում ընթերցողի առջեւ բանաստեղծ, հրապարակախոս Դավիթ Միքայելյանը, որի գրական գործունեության 25 եւ ծննդյան 50-ամյակը լրացավ այս օրերին:

Գրողի ստեղծագործական թեմատիկայի բազմազանությունը հրապուրում է խստապահանջ ընթերցողին, քանզի ստեղծագործությունները ներկայացված են հարուստ եւ պատկերավոր գրչով՝ արտահայտչամիջոցների տիպիկ եւ գունագեղ համադրությամբ:

Անսահմանորեն սիրում է հայրենիքն ու իր սրբազան հողը բանաստեղծը, հոգու բյուր թելերով կապված է հարազատ բնաշխարհին, անմահական ու կենարար է ծննդավայրի «թիկունքն ի վեր ծլացող պապենական կաքնաղբյուրը», իսկ թոնրատան շիկնած հացը՝ ամենազորեղացնողը:

Նրբերանգ զգացողությունները հաջորդում են մեկը մյուսին, եւ «Հավատի ժամ» բանաստեղծությունների գիրքն իր մեջ ներկայացնում է հայրենասեր զավակի հոգու մաքրամաքուր մղումները, ուր ամենանրբին թելերով անգամ հայրենի եզերքի ամեն ոստ ու շյուղին պապի դարավոր իմաստնություն ամբարած մաղթանքն է ծիածան կապում:

Հասուն են Դավիթ Միքայելյանի ստեղծագործությունները եւ պատկերավոր: Աշունը «ծմեռամուտի խեղկատակ քամուց պոռշ է արել տատիկի նման ու ո՞նց է լացում», ու «անձրեւը շարունակ կծկում է թելն իր հուշերի եւ գարուն քանդակում պատուհանի ապակիներին» համեմատությունները յուրահատուկ են, ամբողջական կերպար կերտելիս՝ լիարժեք:

Մեկը մյուսի ետեւից գլորվում են տարիները: Իմաստնացած բանաստեղծն իր համով-հոտով ասելիքն է հղում նաեւ փոքրիկ ընթերցողներին: Նա մանկան նման հրճվում է մանուկների աշխարհում՝ մեծ բերկրանք պատճառելով փոքրիկներին, հրապուրում է նրանց տիպիկ մանկական կերպարները: «Մեղրագետ» մանկական բանաստեղծությունների ժողովածուն հիացնում է իր անմիջականությամբ:

Բանաստեղծը մեծ ակնածանքով է խորհում մահվան աչքերին աներկյուղ նայող նվիրյալների մասին՝ ի փառս հայրենիքի նահատակվածներին ձուլելով արեւի կենարար շողերին, արծաթ աստղերից լույս ըմպող ծաղիկների բույրին, երկնի անեղծ կապույտին, սուրբ մայրերի արցունքներին: Եվ հիշեցնում է զոհված ու մշտապես անմահ զինվորների անունից.

– Խավարում երբեք ինձ մի որոնեք,
/Ձեզ այցի կգամ միշտ լուսաբացին:

Իսկ «Ցավից ու սիրուց ծնված երգերի» շարքը արցախյան գոյամարտում նահատակված մահապարտ քաջազունների տխրաշունչ ձոներգությունն է, ուր ափսոսանքի մրմունջներ կան ու վշտից կսկծացող անմար կարոտներ: Հասկանալի է, որ բանաստեղծությունների այդ շարքի համար Դավիթ Միքայելյանն արժանացել է ԼՂՀ կառավարության Եղիշեի անվան ամենամյա մրցանակին:

Գեղարվեստական ուրույն արժեք է ներկայացնում «Լուսածորցի Մուքին կատակում է» երգիծական պատմվածքների ժողովածուն, ուր ավանդախոսություններով, համով-հոտով, սրամիտ բառ ու բանով, ազգային կոլորիտով հագեցած, տիպական կերպարներով, ժողովրդական ասույթով, ազգային կենցաղը բնութագրող երգիծական պատմվածքներով ու Արցախ աշխարհի դարերի իմաստությունն ուսած խորհրդանիշ Մուքու կերպարով ժողովրդի իմաստախոսությունն է հմտորեն ներկայացնում:

Լույսի եւ հույսի երգիչ է Դավիթ Միքայելյանը: Նա հավատամքի մոմեր է վառում, «որ խավարը միշտ փլվի երկյուղով», ու ապրում է իմաստալից սպառվելով, որ «նշխար-նշխար հալվի» ու լույս տա, որ մանուկները փուչիկներ փչեն մուգ ծիածանից: Գրողը հավատի աչքերով է աշխարհին նայում, եւ այսօրվա նրա լռությունը «լերկ ժայռին թիկնած մենավոր ծառ է, որ պիտի ծաղկի»:

ՍՈՖՅԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ,
ք. Ստեփանակերտ

ՀԵՌԱՏԻՊԻ ԺԱՊԱՎԵՆԻԾ

Ջուղայի գերեզմանատունը՝ պատմության եւ մշակույթի միջազգային չեզոք գոտի

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ճարտարապետի տանն այսօր հրավիրվել էր հավաք, որը քննարկեց Նախիջեւանի հին գերեզմանատան, հայկական հուշարձանների ավերման, խաչքարերի տեղափոխման հետ կապված խնդիրները: Հավաքը նախաձեռնել էր «Նախիջեւանահայոց ազգային խորհուրդը», մասնակցում էին ՀՀ ճարտարապետների միության նախագահ Մկրտիչ Մինասյանը, «Հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող» ՀԿ նախագահ Արմեն Հախնազարյանը:

Ըստ «Նախիջեւանահայոց ազգային խորհրդի» նախագահ Ռաֆայել Համբարձումյանի, հուշարձանների ավերման, տեղափոխման գործընթացն սկսել էր մի քանի տարի առաջ, բայց «Հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող» հասարակական կազմակերպության պահանջի շնորհիվ 1998-ից ավերումը դադարեցվել էր: Այս տարվա նոյեմբերի կեսերին Արաքսի պարսկական ափին գտնվող Սբ. Ստեփանոս Նախավկայի վանքի աշխատակիցները, պարսիկ սահմանապահները օրեր շարունակ տեսել են, թե կանգուն խաչքարերն ինչպես են տապալվում, բարձվում վագոնները եւ տեղափոխվում: «Երկիր եւ մշակույթ» ՀԿ նախագահ Գեղամ Գեւոնյանը լուսանկարել է գերեզմանատունը, նրա մոտ գտնվող խաչքարերը ավերելու պահերը:

Նշված կազմակերպությունները «Հայկական հուշարձանների պահպանության հիմնադրամ»-ի հետ, որի նախագահն է Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Աշճյանը, կատարվածի առիթով հայտարարությամբ դիմել են Ամենայն Հայոց Գարեգին Բ եւ Մեծի Տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսներին, ՀՀ կառավարությանը, Ազգային ժողովին, ՀՀ արտգործնախարարությանը, միջազգային ատյաններում բողոքի ձայն բարձրացնել հայոց հուշարձանների նկատմամբ ադրբեջանական իշխանությունների վերսկսած ջարդի դեմ: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին առաջարկվել է կազմակերպության հովանու ներքո ստեղծել միջազգային հանձնաժողով՝ հայկական մշակութային հուշարձանների ոչնչացման դեպքի վայրում ուսումնասիրություններ կատարելու եւ Ջուղայի գերեզմանատունը պատմության եւ մշակույթի միջազգային չեզոք գոտի հայտարարելու համար:

Լոնդոնում Հայոց ցեղասպանության հերքման փորձ

ԼՈՆԴՈՆ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Լոնդոնի Հայկական տեղեկատվական-խորհրդատվական կենտրոնից տեղեկացնում են, որ բրիտանական կայսերական ռազմական թանգարանը, տեղի տալով թուրքական կողմի ճնշումներին, դեկտեմբերի 5-ին մեկնարկելիք «Ոճիրներ ընդդեմ մարդկության» ցուցահանդեսում ընդգրկել է Հայոց ցեղասպանությունը հերքող հրապարակում:

Ցուցահանդեսն իրենից ներկայացնում է 30 րոպեանոց ֆիլմ եւ 5-ից ավելի ինտերակտիվ ցուցադրություն, որոնցից մեկը վերաբերում է Հայոց ցեղասպանությանը: Հայկական ցեղասպանությունը ներկայացված է 14 էջերի վրա, որոնցից վերջինում թուրքական կողմի՝ եղեռնը վիճարկող պնդումներն են: Այն հարցին թե, ինչո՞ւ է ծրագրի մեջ ներառվել հերքումը թանգարանի աշխատակիցները նշել են, որ «իրենք լուսաբանում են նաեւ վերջին զարգացումները»: Ըստ նույն աղբյուրի, 30 րոպեանոց ֆիլմում միայն մեկ անգամ է հիշատակվում Հայոց ցեղասպանության մասին: Հայկական կազմակերպությունը կոչ է անում բողոքարշավ իրականացնել՝ դիմելով թանգարանի գլխավոր տնօրեն Ռոբերտ Քրոուֆորդին Imperial War Museum Lambeth Road London SE1 6HZ հասցեով:

Տարածք՝ Երեւանի պատմության թանգարանին

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ներկայումս քննարկվում է Երեւանի պատմության թանգարանի տարածքի հատկացման հարցի լուծման երկու տարբերակ: Դրանցից առաջինը, որը նախկինում քննարկվող միակ տարբերակն էր, ենթադրում է Երեւանի քաղաքապետարանին հարող տարածքում թանգարանի շենքի կառուցման նպատակով հողահատկացման իրականացում: Սակայն, ինչպես հայտնեցին քաղաքապետարանում, այդ հարցի լուծման առավել հավանական տարբերակ է Երեւանի պատմության թանգարանի համար տարածքի հատկացումը քաղաքապետարանի համար կառուցվելիք նոր շենքում: Նշվեց նաեւ, որ այդ հարցը կլուծվի ՀՀ կառավարության առաջիկա նիստերից մեկում:

Նշենք, որ նախատեսվում է քաղաքապետարանի նոր շենքի շինարարության նպատակով ետգնել Մյասնիկյան հրապարակում գտնվող եւ տարիներ առաջ 550 հազար դոլարով «Գառնի գրուպին» մասնավորեցված Երեւանի քաղաքապետարանի կիսակառույցը: Այժմ քննարկվում է «Գառնի գրուպին» կիսակառույցի դիմաց փոխհատուցում տրամադրելու երկու տարբերակ՝ Երեւանի քաղաքապետարանի ներկայումս զբաղեցրած շենքի տրամադրում կամ 550 հազար դոլարի ֆինանսական փոխհատուցման տրամադրում այդ շենքի վաճառքից գոյանալիք միջոցներից:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Մարզական

«Ռեալն» աշխարհի ուժեղագույն ակումբն է

«Տոյոտան» հանձնվեց Ռոնալդոյին

Ճապոնիայի Յոկոհամա քաղաքում, որտեղ ամռանը կայացել է ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության եզրափակիչ հանդիպումը, Միջմայրցամաքային գավաթը վիճարկեցին եվրոպայի չեմպիոնների գավաթակիր Մադրիդի «Ռեալը» եւ Լիբերտադորեսի գավաթի հաղթող Պարագվայի «Օլիմպիան»: Հաշիվը 14-րդ րոպեին Ռոբերտո Կառլոսի ճշգրիտ փոխանցումով բացեց Ռոնալդոն, իսկ 84-րդ րոպեին Լուիս Ֆիգուն գնդակը կախեց պարագվայցիների տուգանային հրապարակ, եւ Գուտին մոտ տարածությունից գլխի հարվածով երկրորդ անգամ գրավեց մրցակցի դարպասը: Հաղթելով 2-0 հաշվով, Մադրիդի «Ռեալը» 3-րդ անգամ նվաճեց Միջմայրցամաքային գավաթը: Արքայական ակումբը պատվավոր մրցանակի անդրանիկ խաղարկության հաղթողն է: 1960 թ. «Ռեալը» երկու հանդիպումների արդյունքով պարտության է մատնել Ուրուգվայի «Պենյարոլին» (5-1, 0-0): 38 տարի անց, «Ռեալը» 2-րդ անգամ իր հետ Մադրիդ բերեց Միջմայրցամաքային գավաթը՝ այս անգամ 2-1 հաշվով հաղթելով բրազիլական «Վասկո դա գամա» թիմին: Երկու անգամ էլ «Ռեալն» անհաջողության է մատնվել այդ մրցաշարում (1966 թ. «Պենյարոլ» 0-2, 0-2, 2000 թ. «Բոկա Խունիորս» Արգենտինա 0-1):

«Օլիմպիայի» ֆուտբոլիստները 3-րդ անգամ էին վիճարկում մրցանակը: Նրանց առաջին փորձը 1979 թ. պսակվել է հաջողությամբ («Մալմյո» Շվեդիա 2-1, 1-0): 1990 թ. պարագվայցիները 0-3 հաշվով զիջեցին «Միլանին»:

«Ռեալն» իրոք այս տարվա աշխարհի ուժեղագույն ակումբն է: Թիմն ընթացիկ մրցաշրջանում յուրօրինակ ֆուտբոլային «հեթ-տրիկի» հեղինակ դարձավ՝ նվաճելով չեմպիոնների գավաթը, Սուպերգավաթն ու Միջմայրցամաքային գավաթը: Խաղից հետո «Ռեալի» ֆուտբոլիստներն արժանացան ոսկե մեդալների, իսկ հանդիպման լավագույն ֆուտբոլիստի համար նախատեսված «Տոյոտա» մեքենայի բանալիները հանձնվեցին «Ռեալի» հարձակվող Ռոնալդոյին: Իսպանական ակումբն ինքն իրեն հիանալի նվեր մատուցեց թիմի հիմնադրման 100-ամյակի առթիվ: Հետաքրքրական է, որ այս տարի նման հոբելյան էր նշում նաեւ «Օլիմպիան»: Եզրափակիչ խաղում «Ռեալի» կազմն այսպիսին էր. Կասիլյաս, Միչել Սալգադո, Յիեռո, Իվան Էլգերա, Ռոբերտո Կառլոս, Ֆիգու, Մակելելե, Զիդան (Սոլարի, 86), Կամբյասո (Պավոն, 89), Ռոնալդո (Գուտի, 82), Ռաուլ:

Միջմայրցամաքային գավաթը խաղարկվում է 1960 թ.: Անցկացված 41 խաղարկություններում (1975 եւ 1978 թթ. մրցանակը չի վիճարկվել) 21 անգամ հաղթող են ճանաչվել ամերիկյան մայրցամաքի երկրների թիմերը, 20 անգամ գավաթն ուղեւորվել է Եվրոպա: Ընդ որում, վերջին 8 տարիներին եվրոպացիների առավելությունը մրցակիցների նկատմամբ ակնհայտ է: Նրանք միայն մեկ անգամ են մրցանակը զիջել ամերիկյան մայրցամաքի երկրների թիմերին: Ընդհանուր առմամբ գավաթակրի կոչմանն են արժանացել 11 երկրների 25 թիմեր: Բոլորից հաճախ՝ 8 անգամ հաջողությունն ուղեկցել է արգենտինյան ակումբներին («Ռեսինգ», «Էստուդիանտես», «Ինդեպենդիենտե», «Բոկա Խունիորս», «Ռիվեր փլեյթ», «Վելես Սարսֆիլդ»): 7 անգամ գավաթակիր են դարձել իտալացիները («Ինտեր», «Միլան», «Յուվենտուս»), 6-ական անգամ հաղթել են բրազիլական եւ ուրուգվայական թիմերը: Ակումբներից յուրօրինակ ռեկորդակիրներ են Մադրիդի «Ռեալը», Իտալիայի «Միլանը» եւ ուրուգվայական «Պենյարոլն» ու «Նասյոնալը», որոնք 3-ական անգամ նվաճել են Միջմայրցամաքային գավաթը:

Մինչեւ 1980 թ. եզրափակիչի մասնակիցները միմյանց հետ հանդիպում էին երկու անգամ՝ սեփական եւ մրցակցի դաշտում: Եթե կողմերից յուրաքանչյուրը մեկական հաղթանակ էր տոնում, ապա անկախ խփած եւ բաց թողած գնդակների տարբերությունից, նշանակվում էր լրացուցիչ 3-րդ հանդիպումը: Նման բան տեղի է ունեցել 4 անգամ: Առաջին անգամ լրացուցիչ հանդիպման կարիք զգացվեց 1961 թ.: Ուրուգվայի «Պենյարոլը» հաղթել էր «Բենֆիկային» 5-0 հաշվով, պարտվել 0-1 հաշվով: Լրացուցիչ խաղում հաղթելով 2-1 հաշվով, «Պենյարոլը» նվաճեց գավաթը: Երկու տարի անց բրազիլական «Սանտոսը» լրացուցիչ խաղում (առաջին երկու խաղերում գրանցվել էին 2-4, 4-2 հաշիվներ) 1-0 հաշվով հաղթեց «Միլանին»: Հաջորդ տարի «Ինտերը» պարտության մատնեց «Ինդեպենդիենտեին» 1-0 հաշվով (0-1, 2-0), իսկ 1967 թ. «Ռեսինգը» հաջողության հասավ «Սելթիկի» նկատմամբ 1-0 հաշվով (0-1, 2-1):

1980 թ. սկսած մրցաշարի հովանավորությունը ստանձնեց ճապոնական հանրահայտ «Տոյոտա» ֆիրման: Եզրափակիչի մասնակիցներն ամեն տարի գավաթը վիճարկում էին Տոկիոյում անցկացվող վճռորոշ խաղում: Միջմայրցամաքային գավաթի հետ հաղթող թիմը պարգեւատրվում է նաեւ «Տոյոտայի գավաթով», իսկ հանդիպման լավագույն ֆուտբոլիստին հանձնվում է «Տոյոտա» ավտոմեքենա:

Նշենք, որ որոշ խաղարկություններում (1971, 1973, 1974, 1977, 1979 թթ.) չեմպիոնների գավաթակիրը հրաժարվել է մասնակցել վճռորոշ հանդիպմանը եւ նրա փոխարեն խաղադաշտ է դուրս եկել չեմպիոնների գավաթի եզրափակիչի մասնակիցը:

Ներկայացնում ենք Միջմայրցամաքային գավաթի խաղարկության հաղթողների ցանկը.

1960 թ. «Ռեալ» Իսպանիա
1961 թ. «Պենյարոլ» Ուրուգվայ
1962 թ. «Սանթոս» Բրազիլիա
1963 թ. «Սանթոս» Բրազիլիա
1964 թ. «Ինտեր» Իտալիա
1965 թ. «Ինտեր» Իտալիա
1966 թ. «Պենյարոլ» Ուրուգվայ
1967 թ. «Ռեսինգ» Արգենտինա
1968 թ. «Էստուդիանտես» Արգենտինա
1969 թ. «Միլան» Իտալիա
1970 թ. «Ֆեյենոորդ» Հոլանդիա
1971 թ. «Նասյոնալ» Ուրուգվայ
1972 թ. «Այաքս» Հոլանդիա
1973 թ. «Ինդեպենդիենտե» Արգենտինա
1974 թ. «Ատլետիկո» Իսպանիա
1976 թ. «Բավարիա» Գերմանիա
1977 թ. «Բոկա Խունիորս» Արգենտինա
1979 թ. «Օլիմպիա» Պարագվայ
1980 թ. «Նասյոնալ» Ուրուգվայ
1981 թ. «Ֆլամենգո» Բրազիլիա
1982 թ. «Պենյարոլ» Ուրուգվայ
1983 թ. «Գրեմիո» Բրազիլիա
1984 թ. «Ինդեպենդիենտե» Արգենտինա
1985 թ. «Յուվենտուս» Իտալիա
1986 թ. «Ռիվեր փլեյթ» Արգենտինա
1987 թ. «Պորտո» Պորտուգալիա
1988 թ. «Նասյոնալ» Ուրուգվայ
1989 թ. «Միլան» Իտալիա
1990 թ. «Միլան» Իտալիա
1991 թ. «Ցրվենա Զվեզդա» Հարավս.
1992 թ. «Սան Պաուլու» Բրազիլիա
1993 թ. «Սան Պաուլու» Բրազիլիա
1994 թ. «Վելես Սարսֆիլդ» Արգենտինա
1995 թ. «Այաքս» Հոլանդիա
1996 թ. «Յուվենտուս» Իտալիա
1997 թ. «Բորուսիա» Գերմանիա
1998 թ. «Ռեալ» Իսպանիա
1999 թ. «Մանչեսթր յունայթեդ» Անգլիա
2000 թ. «Բոկա Խունիորս» Արգենտինա
2001 թ. «Բավարիա» Գերմանիա
2002 թ. «Ռեալ» Իսպանիա

ԹԵՆԻՍ

Ֆեդերացիան անվանում է լավագույններին

Թենիսի միջազգային ֆեդերացիան ավստրալացի Լլեյտոն Հյուիթին եւ ամերիկուհի Սերենա Ուիլյամսին պաշտոնապես անվանել է այս տարվա աշխարհի չեմպիոններ: Հյուիթն այդ տիտղոսին արժանանում է արդեն 2-րդ անգամ, մինչդեռ Սերենայի համար այն առաջինն է: Հիշեցնենք, որ Հյուիթն այս տարի հաղթող է ճանաչվել Ուիմբլդոնի մրցաշարում, ինչպես նաեւ Շանհայում կայացած աշխարհի ոչ պաշտոնական առաջնությունում՝ դասակարգման ցուցակում զբաղեցնելով առաջին հորիզոնականը:

Սերենա Ուիլյամսն այս մրցաշրջանում հաղթել է «Մեծ սաղավարտի» 3 մրցաշարերում՝ բոլոր եզրափակիչներում էլ պարտության մատնելով իր քրոջը: Եթե Սերենային հաջողվի հաղթել հունվարին Ավստրալիայում կայանալիք թենիսի բաց առաջնությունում, ապա կդառնա 5-րդ թենիսիստուհին, որը լավագույնն է ճանաչվել «Մեծ սաղավարտի» բոլոր չորս մրցաշարերում:

Զուգախաղում աշխարհի չեմպիոններ են հռչակվել Մարկ Նոուլզը եւ Դանիել Նեստորը, որոնք այս տարի 6 մրցաշարում են հաղթել: Կանանցից լավագույնն են ճանաչվել Պաոլա Սուարեսն ու Վիրժինիա Ռուանո Պասկուալը, որոնք շահել են 7 մրցաշար:

Բյանկին մերժեց առաջարկը

Արգենտինացի հանրահայտ մարզիչ Կառլոս Բյանկին հրաժարվել է գլխավորել Չիլիի ֆուտբոլի հավաքականը՝ մերժելով այդ երկրի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի առաջարկը: Անցյալ տարի Բյանկին մարզում էր արգենտինյան ուժեղագույն ակումբներից մեկը՝ «Բոկա Խունիորսը»: Նրա գլխավորությամբ այդ թիմը մի քանի անգամ նվաճել է Արգենտինայի չեմպիոնի կոչումը, իսկ 2000 թ. դարձել Միջմայրցամաքային գավաթի հաղթող: «Բոկա Խունիորսին» հրաժեշտ տալուց հետո Բյանկին որոշեց մի լավ հանգստանալ՝ նախընտրելով ընտանիքի հետ գտնվել Արգենտինայում: Անցյալ տարի նա հրաժարվեց գլխավորել Պորտուգալիայի հավաքականը, հետո էլ մերժեց մեքսիկացիներին: Չիլիի ֆեդերացիան նրան տարեկան 600 հազար դոլար աշխատավարձ էր խոստանում: Բյանկին պետք է Չիլիի հավաքականին աշխարհի 2006 թ. առաջնության եզրափակիչ փուլ դուրս բերեր:

Այժմ Չիլիի ֆեդերացիան հավաքականի գլխավոր մարզչի թեկնածուների թվում նշում է երկրի «Ունիվերսիդադ կաթոլիկա» թիմի մարզիչ Խուվենալ Օլմոսին եւ ամենահաս Բորա Միլուտինովիչին, որն աշխարհի առաջնությունից հետո հեռացել էր Չինաստանի հավաքականից:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄ

«Իտերան» չի հովանավորի ԱՊՀ գավաթի մրցաշարը

Գազ արդյունահանող «Իտերա» ընկերությունը հրաժարվել է հովանավորել ֆուտբոլի ԱՊՀ եւ Բալթյան երկրների չեմպիոնների գավաթի մրցաշարը, որն անցկացվելու է հունվարի 18-26-ը Մոսկվայում: Այս մասին հայտարարել է ՌԴ ֆուտբոլային միության գլխավոր տնօրեն Ալեքսանդր Տուկմանովը: Ներկայում բանակցություններ են ընթանում այլ ընկերությունների հետ: Եթե դրանք արդյունք չտան, ապա մրցաշարի անցկացման հետ կապված ծախսերը կհոգան Ռուսաստանի ֆուտբոլային միությունն ու սպորտտեսկոմը:

2001 թ. «Իտերան» ու ՌԴ ֆուտբոլային միությունը 10-ամյա համագործակցության պայմանագիր էին կնքել, որի համաձայն ընկերությունը պիտի դառնար մրցաշարի գլխավոր հովանավորը: Անցյալ տարի «Իտերան» նույնիսկ նոր մրցանակ էր սահմանել, որը հանձնվելու էր լավագույն դարպասապահին: Սակայն ֆինանսական հիմնախնդիրների պատճառով «Իտերան» չկարողացավ շարունակել համագործակցությունը: Ավելին, լուծարվել է տղամարդկանց «Իտերա» պրոֆեսիոնալ հեծանվորդների թիմը, զգալի չափով կրճատվել է կանանց թիմի բյուջեն:

Նախորդ խաղարկություններում մրցաշարի կազմակերպման եւ անցկացման համար անհրաժեշտ ծախսը կազմում է մոտ 1 մլն դոլար: Այս տարի գործելու է խստագույն խնայողության ռեժիմը: Քննարկվում է 100 հազար դոլար մրցաշարային հիմնադրամը չեղյալ համարելու հարցը (մեկ երրորդը տրվում էր մրցաշարի հաղթող թիմին): Խաղերը կանցկացվեն «Սպարտակի» եւ «Օլիմպիյսկի» մարզադաշտերում, որոնց համար պետք է գնվի վերջին սերնդի արհեստական ծածկույթ:

Ի դեպ, ՌԴ չեմպիոն Մոսկվայի «Լոկոմոտիվն» առայժմ պաշտոնապես չի հաստատել իր մասնակցությունը մրցաշարին:

Չիպոլինին «Ոսկե հեծանիվի» դափնեկիր

Իտալացի Մարիո Չիպոլինին ճանաչվել է աշխարհի այս տարվա լավագույն հեծանվորդ եւ արժանացել Velo Magazine ամսագրի սահմանած «Ոսկե հեծանիվ» մրցանակին: Հարցմանը մասնակցել են աշխարհի առաջատար 17 մարզական թերթերի ու ամսագրերի լրագրողները: 35-ամյա Մարիո Չիպոլինին վաստակել է 82 միավոր եւ առաջ անցել վերջին 3 տարիների դափնեկիր ամերիկացի Լենս Արմստրոնգից (68 միավոր) եւ իր հայրենակից, այս տարվա աշխարհի գավաթակիր Պաոլո Բետինիից (24):

Չիպոլինիի մարզական կենսագրությունում թվով 14-րդ մրցաշրջանն ամենահաջողն էր նրա համար: Նա առաջին անգամ հաղթեց գարնանային-ավանդական «Միլան-Սան-Ռեմո» հեծանվավազքում, լավագույնը ճանաչվեց Գենտ-Վեվելհեմ մրցատարածությունում: «Ջիրո դը Իտալիա» բազմօրյա հեծանվավազքի 6 փուլերում Չիպոլինին առաջինն է հատել վերջնագիծը, իսկ «Վուելտայի» 3 փուլերում եղել է լավագույնը: Բացի այդ, իտալացի հեծանվորդը ոսկե մեդալի է արժանացել բելգիական Զոլդեր քաղաքում անցկացված աշխարհի առաջնության խմբային հեծանվավազքում: Ընդհանուր առմամբ աշխարհահռչակ հեծանվորդը տարբեր մրցումներում 181 հաղթանակ է տարել, ինչը ռեկորդային է գործող հեծանվորդների շրջանում: Մասնավորապես, նա 12 անգամ հաղթող է ճանաչվել «Տուր դը Ֆրանս», 40 անգամ՝ «Ջիրո դը Իտալիա» հեծանվավազքերում:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԿԸՀ

5 որոշում ընդունվեց միաձայն, մեկը՝ մոտավորապես միաձայն

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հաճախակի դարձած նիստերից երեկվանի օրակարգը 7 կետից էր բաղկացած, որոնցից մեկը հետաձգվեց հաջորդ նիստին: Այն վերաբերում էր նախագահական ընտրություններում թեկնածուների եւ նրանց նախընտրական շտաբների նախընտրական քարոզչության իրականացման նպատակով պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից անվճար տարածքներ տրամադրելուն:

Օրակարգային առաջին 2 կետերի կապակցությամբ որոշումներն ընդունվեցին միաձայն: Առաջին որոշմամբ ԿԸՀ-ում գրանցվեց Վլադիմիր Դարբինյանին հանրապետության նախագահի թեկնածու առաջադրող Հայաստանի կոմունիստական կուսակցությունը, երկրորդով՝ Արամ Սարգսյանի թեկնածությունն առաջադրող «Հանրապետություն» կուսակցությունը:

ԿԸՀ անդամները միաձայն հաստատեցին նաեւ 3-րդ կետի որոշման նախագիծը, համաձայն որի սահմանվեց հանրապետության նախագահի առաջադրվող թեկնածուների նախընտրական հիմնադրամում եղած միջոցների օգտագործման վերաբերյալ հայտարարագրի ձեւն ու ներկայացնելու կարգը:

Միաձայն կողմով «լուծվեց» նաեւ 4-րդ կետով թեկնածուների նախընտրական հիմնադրամներում կատարվող կամավոր մուծումների եւ ծախսերի հաշվառման կարգը:

Ապա նախագահական ընտրությունների ժամանակ ընտրական տեղամասերը համարակալելու կարգը սահմանելուց հետո Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը սկսեց քննարկել օրակարգի վերջին հարցը: Այն վերաբերում էր նախագահական ընտրությունների ժամանակ թեկնածուների վստահված անձանց գրանցման կարգը հաստատելուն: Համաձայն հաստատման ներկայացված կարգի 2-րդ կետի, թեկնածուն կամ նրա լիազոր ներկայացուցիչը թեկնածուի գրանցվելուց հետո ԿԸՀ է ներկայացնում վստահված անձանց վկայականները ստանալու հայտը եւ ցուցակ՝ նշելով վստահված անձանց ազգանունը, անունը, հայրանունը, աշխատանքի վայրն ու անձնագրի համարը:

Քննարկումը հիմնականում վերաբերում էր աշխատանքի վայրը նշելու անհրաժեշտությանը, որի կապակցությամբ պարզաբանվեց, որ անհրաժեշտությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ ընտրական օրենսդրությունը սահմանափակում է վստահված անձ լինել ցանկացողների ցուցակը:

Ինչեւէ, այս հարցն օրակարգային միակ կետն էր, որ հաստատվեց քվեարկության ոչ թե միաձայն, այլ 6 կողմ, 1 դեմ, 1 ձեռնպահ արդյունքով:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ջինիշյան Հիշատակի Հիմնադրամը հայտարարում է մրցույթ «Գործարար կանայք» փոխառության ծրագրի իրականացման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել գործարար կանանց կողմից հիմնադրված իրավաբանական անձի կարգավիճակով կազմակերպությունները, որոնք գործում են արտադրության, սպասարկման եւ առեւտրի ոլորտներում:

Մրցույթի ընթացքում հաղթող երկու նախագծերը կֆինանսավորվեն փոխառության ծրագրի շրջանակներում:

Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու համար կարող եք դիմել ՋՀՀ գրասենյակ 2002 թ. դեկտեմբերի 11-ից ամեն չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 10:00-13:00, հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան, Աբովյան փ. 34, բն. 5
հեռ. 54-44-17, 54-44-18

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 30 հունվարի 2003 թ.

«Արմենտելը» հայտարարում է

ARMENTEL

Հիմք ընդունելով 60 լիցենզիան, ինչպես նաեւ «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ի եւ ՀՀ կառավարության միջեւ կնքված 21.01.02 թ. պայմանագրի դրույթները, թվային կայանների բաժանորդների ամսական բաժանորդային վարձերի, տեղական խոսակցությունների, ինտերնետ ցանցից օգտվելու րոպեավարձերի եւ հաստատագրված վճարների սակագների կիրառումն ապահովելու, դրանք ՀՀ Կենտրոնական բանկի 31.10.02 թ. սահմանած մեկ դոլարը 582.74 դրամ փոխարժեքին համապատասխանեցնելու նպատակով:

2003 թ. հունվարի 1-ից գործողության մեջ են դրվում թվային կայանների բաժանորդների ամսական բաժանորդային վարձերի, տեղական խոսակցությունների, ինտերնետ ցանցից օգտվելու րոպեավարձերի եւ հաստատագրված վճարների հետեւյալ սակագները

Ծառայությունների տեսակները	Սակագինն առանց ԱԱՀ, դրամ	ԱԱՀ, դրամ	Սակագինը, ԱԱՀ-ով, դրամ
Հիմնական հեռախոսների բաժանորդային վարձ			
Բնակչություն	750	150	900
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	2700	540	3240
Տեղական խոսակցությունների րոպեավճարներ			
Տրամադրվող անվճար րոպեների քանակը (անկախ բաժանորդների կարգավիճակից)	360 րոպե ամսական, յուրաքանչյուր հեռախոսագծի համար		
1 րոպե տեղական խոսակցությունների վարձ՝ սկսած 361-րդ րոպեից			
Բնակչություն	3.45	0.69	4.14
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	3.45	0.69	4.14
Ինտերնետ ցանցից օգտվելու րոպեավարձ (1 րոպեի համար)			
Բնակչություն	0.86	0.17	1.03
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	0.86	0.17	1.03
Հաստատագրված վճարներ			
Տեղական խոսակցությունների րոպեավճարների եւ բաժանորդային վարձի հաստատագրված վճարներ (անսահմանափակ տեղական խոսակցություններից եւ ինտերնետ ցանցից օգտվելու հնարավորությամբ)			
Բնակչություն	3109	621	3730
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	5442	1088	6530

Ծանոթություն՝

- Տեղական խոսակցությունների եւ բաժանորդային վարձի հաստատագրված վճարման սկզբունքից օգտվելու դեպքում բաժանորդը պետք է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվան նախորդող ամսվա մինչեւ վերջին օրը ներառյալ «Արմենտել» ՀՁ սպասարկման տեղամասերում կատարի վճարումներ համաձայն սահմանված սակագների:
- Հաստատագրված վճարումները ենթակա են ընդունման միայն այն բաժանորդներից, ովքեր վճարման պահին չունեն մատուցված հեռախոսակապի ծառայությունների ժամկետանց պարտքեր:

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն

ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետը եւ ՀՀ Գրողների միությունը հրավիրում են մասնակցելու գրականագետ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր **Սերգեյ ԱՅԱԲԵԿՅԱՆԻ** 65-ամյակին նվիրված հուշ-երեկույթին, որը տեղի կունենա ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի 2-րդ հարկում, Չարենցի անվան լսարանում, ս. թ. դեկտեմբերի 6-ին, ժամը 16:00-ին:

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

«Մարդու իրավունքները Հայաստանում-2002»

Հետազոտող լրագրողների ընկերակցությունը, Քաղաքացիական հասարակության զարգացման միությունը, Խոսքի ազատության աջակցության կենտրոնը եւ Հայաստանի Հելսինկյան կոմիտեն «Համաշխարհային ուսուցում» կազմակերպության աջակցությամբ ս. թ. դեկտեմբերի 16-18-ը անցկացնելու են համաժողով՝ «Մարդու իրավունքները Հայաստանում-2002» խորագրով: Այն հասարակական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել համաժողովին, կարող են գրանցվել մինչեւ դեկտեմբերի 9-ը՝ զանգահարելով Հետազոտող լրագրողների ընկերակցություն, Լիանա Սայադյանին:

Հեռ.՝ 56 31 49, 52 35 71, էլ-փոստ՝ info@heta.am:

Համաժողովի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություններին կարող եք ծանոթանալ www.hra.am ինտերնետային էջի հայտարարությունների բաժնում:

«ՀԵՌԱՆԵ»

հեռուստատեսային մրցանակաբաշխության

ՀԱՅՏԱՐԱՐԱԳԻՐ

«Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի զարգացման ասոցիացիան»

Հայաստանի եւ Արցախի հեռուստաոլորտներում տեսաարտադրական թողարկող իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց հրավիրում է մասնակցելու բաց ստեղծագործական մրցանակաբաշխության: Մասնակիցների թիվն անսահմանափակ է:

Նախնական մրցանակային ֆոնդը 10.000 դոլար է:

Մրցանակաբաշխության պայմանների, նոմինացիաների, միջոցառումների, անցկացման կարգի, ժամկետների եւ մյուս մանրամասների վերաբերյալ տեղեկություններ կարող եք ստանալ «Հեռանե»-ի կազմակերպման աշխատանքային գրասենյակներում հետեւյալ հասցեներով.

- Երեւան-23, Արշակունյաց պող. 2, 13-րդ հարկ (Մամուլի տուն)
- Երեւան-2, Մաշտոցի պող. 25

Հեռ.՝ (374+2) 54-12-69, 72-12-10,
հեռ./ֆաքս՝ 53-83-45
E-mail: tvrdevelopass@armenia.ru

Հայտերի ներկայացման վերջին ժամկետ սահմանված է 10.02.2003 թ.

529353 ԱՆՎՃԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- **Վաճառվում է** NOKIA 3310 (նոր) բջջային հեռախոս: Հեռ.՝ 587168
- **Կատարում ենք** թարգմանություններ անգլերենից հայերեն եւ հակառակը, ինչպես նաեւ ռուսերենից անգլերեն եւ հակառակը: Պարապում ենք անգլերեն ցանկացած տարիքի անձանց հետ, հեռ.՝ 26 75 88:
- **Վաճառվում է** բեռնատարլակ 2500 դրամ, կահույք (Չոկոնդա), հեռ.՝ 48 13 14:
- **Վաճառվում է** SONY 620 մակնիշի բարձրակարգ ավտոմագնիտոֆոն, նոր, ունի հեռակառավարվող համակարգ, 4x50 Vatt, հեռ.՝ (09) 41 50 36:
- **Փոխանակում ենք** փոքր կենտրոնում գտնվող սեփականացրած 80 քմ տարածք սեփական տան հետ, հեռ.՝ 09 423833, Արթուր:
- **Վաճառվում է** խաղանական «Ույենա» ֆիրմայի էլեկտրական տաքացուցիչ, 8 սեկցիայով: Հեռ.՝ 277432:
- **Վաճառվում է** 2002 թ. արտադրության «ՎԱԶ 21065» մակնիշի ավտոմեքենա, գույնը՝ սպիտակ, վազքը՝ 15.000 կմ, փոխանցման տուփը՝ 5 աստիճան: Ունի SONY մակնիշի բարձրակարգ աուդիոտեխնիկա, հեռակառավարվող անվտանգության համակարգ եւ փական, գունավոր ապակիներ, էլեկտրականացված վարագույր, նոր ալյումինե անիվներ եւ անվադողեր: Գինը՝ 4.900 դոլար: Հեռ.՝ (09) 423833:
- **Վաճառում ենք** 3 սենյականոց բնակարան Ավան-Առինջ թաղամասում, 9/7 հարկ, կապիտալ՝ վերանորոգված: Գինը՝ 10.000 դոլար: Հեռ.՝ 625034:
- **Կատարում ենք թարգմանություններ** անգլերենից հայերեն եւ հակառակը, ինչպես նաեւ պարապում ենք անգլերեն տարբեր տարիքի մարդկանց հետ: Հեռ.՝ 230786:
- Պարապում ենք հունարեն եւ անգլերեն շաբաթական 2-3 օր, պարապմունքի տեւողությունը 1,5-2 ժամ: Հեռ.՝ 621834, Քրիստինե:
- Միջազգային ռուսական կազմակերպությունը հրավիրում է աշխատանքի 18-ից բարձր տարիքի անձանց: Հասցեն Սարյան 33, բն. 1, հեռ.՝ 421465, Գագիկ:
- **Վաճառվում է** 1996 թ. նոյեմբերի արտադրության «ԳԱԶ 31029» մակնիշի ավտոմեքենա, գույնը՝ մոխրագույն, վազքը՝ 85.000 կմ, 5 աստիճան փոխանցման տուփով: Գինը՝ 3000 դոլար: Հեռ.՝ (09) 415036:
- **Օզոնային էպիլյացիա** (ընդմիշտ): Երեւան մետրոյում ուղեկցությամբ: Հեռ.՝ 27-75-86 (գրասենյակ), 40-55-30 բջջ.:
- **Վաճառվում է** 800 քմ տուն-հողամաս Օշականում: Գինը՝ պայմանագրային: Հեռ.՝ 34-40-71:
- **Բուժում ենք** ստամոքսի եւ տասներկումատնյա աղիքի խոցեր, գաստրիտ, էրոզիաներ, խոցեր, թութք, լյարդի ցիռոզ, պոլիարտրիտ, ռադիկուլիտ եւ այլ հիվանդություններ: Բժիշկ՝ Համլետ Միքայելյան: Հասցեն՝ Օրբելու 65ա, հեռ.՝ 22-22-27, 28-80-30:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 4. 12. 2002 Գինը՝ 100 դրամ